

Базгарскы Книжици.

ЧАСТЬ I. 1858. ФЕВРУАРИИ. КНИЖКА ВТОРА.

ЖИТІЄ СВЯТИ-КЛИМЕНТОВО.

(Продолженіе отъ Февр. Книжка 1, страница 73-74.)

Защо бѣше заповѣдано, що ако нѣкой се найдетъ ! да не
верѣватъ споредъ изложеніе-то на Френци-те, той да се пре-
даватъ имъ самымъ, за да постѣпатъ съ него, како що сами
скаютъ. Но кой можетъ да некажетъ си-те мѣчинтели сред-
ства, що употребн ересь-та, пощо се воцари, противъ право-
славни-те? Бездѣх-отъ се гледаше како да издаватъ огненн
пламни; но отъ бѣда страна еретици-те нѣдехъ православно-
те да прїимавтъ лѣкаво-то имъ ученіе; а пакъ отъ друга

СТРАНА ПРАВОСЛАВНИ-ТЕ НЕ ЩЕЛ ДА ОСТАВАТЪ ОТЕЧЕСКА-ТА СИ ВЕ-
РА: ПЪРВИ ТЕ СЕ ГОТВЕЛ ДА УПОТРЕБАТЪ СИ-ТЕ ПРИНУДИТЕЛНИ
СРЕДСТВА; А ПАКЪ ВТОРИ-ТЕ БЕХА ГОТОВИ ДА ПРЕТРЪПАТЪ СЕ.
И ТАКА ВРЕТНИЦИ-ТЕ СЕ ВООРЪЖИЛ ПРОТИВЪ ПРАВОСЛАВНИ-ТЕ
НЕ ТОЛКО СЪ ЖЕСТОКИ МЪЧЕНІА, НО И СЪ ГРАБЕНІЕ НА КАЩИ-ТЕ НИХ,
СМЕШЪВАВШИ СЪ НЕЧЕСТІЕ-ТО КОРИСТОЛЮБИЕ; НЕКОИ ПАКЪ ГОЛИ И ВЛА-
ЧЕХА НА ТЪРНЬЕ, И ТОА НЕ ЩО ГОДЕ ЧЕЛОВЕЦИ, А НА СЪДЕМДЕСЕТЪ
И ОСЪМДЕСЕТЪ ГОДИНИ СТАРЦИ. А ПАКЪ ПО МЛАДИ-ТЕ СВЕЩЕННИЦИ И
ДІАКОНИ И ПРОДАВАЕ НА ВЪРЪН-ТИ, КОГА САМИ ОНИ БЕХА ДОСТОЙ-
НИ ЗА ІУДИНА-ТА УЧАСТЪ И НАКАЗАНІЕ: НБО, КАКО ОНЪ ЩО ПРЕ-
ДАДЕ ХРИСТА, ТАКА И ТІЕ ПРОДАВАЕ РАБИ-ТЕ ХРИСТОВИ, ИЛИ ПО
ДОБРѢ ДА РЕЧА, СПОРЕДЪ СЛОВА-ТА НЕГОВИ, ДРЪЗН-ТВ ХРИСТОВИ,
НА ВЕЧНО ОСКОРБЕНІЕ; И НЕ БЕХА МАЛО СЛЪЖИТЕЛИ-ТЕ ЦЪРКОВНИ, О-
НИ, КАКО ЩО КАЗАХМЕ ПОГОРЕ, СЕ БРОВОХА ДО ДВЕСТЕ. А ПАКЪ
ТІЕ ОТЪ НИХЪ, ЩО БЕХА УЧИТЕЛИ ЦЪРКОВНИ, КАКО ГОРАЗДЪ, ЗА
КОГО-ТО МНОГО ПЪТИ СПОМЕНАХМЕ, И КОЙ-ТО РОДОМЪ БЕШЕ МО-
РАВЕЦЪ, И ЗНАЕШЕ СОВЪРШЕНО ОБА-ТА ЯЗЫЦИ, БОЛГАРСКІЙ-О И ГЪР-
ЧКІЙ-О, И КОМУ-ТО ДОБРОДЕТЕЛЬ-ТА МЕЛОДІОБА БЕШЕ ДАЛА ЕПИ-
СКОПСКІЙ-О ПРЕСТОЛЪ, А ЗЛОСТЬ-ТА ВРЕТИЧЕСКА БЕШЕ МЪ ГО ОТНА-
ЛА; НЕГО ТАКОЖЕ И ВЛАМЕНТА ПРЕЗВИТЕРА, МЪЖЪ МНОГО СЛАВЕНЪ,
И ЛАВРЕНТІА, И НАУМА, И АНГЕЛАРІА, СИ-ТЕ ТІЕ, И МНОГО ДРЪ-
ГИ ПРОЧЪТИ, ПОЩО И ЗАКЛЮЧИЛ ВЪ ЖЕЛЕЗА, И ЗАТВОРИЛ ВЪ ТЕМ-
НИЦА, ГДЕ НИКОИ, НИТО ОТЪ РОДНИ-ТЕ НИХЪ НИТО ПРИЯТЕЛИ-ТЕ
НИХЪ НЕ СМЕЕШЕ ДА ПРИИДЕТЪ ЗА ДА ГИ УТЕШИТЪ И ПОГЛЕДАЕТЪ;
ПОНЕЖЕ ЧОВА БЕШЕ СТРОГО ЗАПРЕТЕНО, НО УТѢШАЮЩІЙ СМЯРЕН-
НЫМЪ ГОСПОДЬ И ИЩЕЛЫИ СЪКРЪШЕНІА СЪРЦЕМЪ, И ВЕСЕЛЮЩІЙ ДУШЪ
УТѢШЕНІАМИ СОРАЗМѢРНЫМИ МНОЖЕСТВЪ БЪ СТРАДАНИИ, УТѢШИ
СВЯТИН-ТЕ НИЗПОСЛАВЪ НИХЪ ПОМОЩЬ ОТЪ СВАТАГО ЖИЛИЩА СВОЕ-
ГО: НБО КОГА ЕДЕНЪ ДЕНЪ ПО ПѢНИЕ-ТО НА ПѢСНИ-ТЕ ОТЪ ТРЕ-
ТЫЙ ЧАСЪ (ЗАЩО СО ВСЕМЪ ЩО СВАТИН-ТЕ БЕХА СВЯТЪЧЕНИ СО ЦЪ-

пови-те, (снѣжири), пакъ и не преставае да се молатъ Богъ),
пееха припѣвъ-отъ на псалми-те, сиречь, Господи иже пре-
святѣго твоего дѣха и проч. чрезъ кой то, мѣ се моли-
ме, да се обновитъ въ насъ снисшедшій на престоли-те въ
третій часъ Пресвѣтый Дѣхъ; тога призрѣ Богъ на зема-та
и ѿчини да се тресетъ, и бы трѣсъ велиѣ, како Павелъ кога
се моляше въ темница-та, и тога дойде гласъ како отъ небеси,
и той часъ цепови-те началъ да падають и се освободиша отъ
ѹзи-те тѣе, конъ тако любовію Христовсю бѣха связаны помеж-
дѣ си. Кога Богъ потрясе и разниша зема-та, се потрясовъ слѣ-
дсвѣтѣлно и окрестности-ти на градъ-о и жители-те се ѹстра-
шѣвъ отъ темъ произшествіе и не можеа да постигнать причина-
та негова и знаменіе-то мѣ. Но кога додохъ коде темница-
та и вѣдохъ чѣдо-то що се стори съ свѣти-те, сирѣчь що цѣ-
пови-те бѣхъ паднае отъ нихъ и они бѣхъ пререскоини и се
наслаждавае съ божественна, како що говорятъ, Давидъ радость,
тога вчасъ отиде при князь-о, и мѣ рекоу: що в себѣ, що
правиме? До кога ще мнѣжаме и негледаме истинный-о свѣтъ?
ѹши имаме и не слышаме, како идоли-те що описѣватъ Давидъ.
И така нека исповедаме сотворено-то чудо. Нека се ѹвериме
отъ вождѣ-то знаменіе, или, подобре да рече, нека свѣжѣме се-
бѣи отдаваещи честь тѣмъ, конѣхъ Богъ чѣдсно освободи отъ
ѹзи-те. Но еретици-те дързавъ да опровергаватъ чѣдо-то ка-
ко и фарисей-те що опровергаваетъ дѣла-та Христови, и кажда-
въ, що тѣ со волшебство и чародейское искусство и со една
осбенна вѣзвѣбульсва помощь прабатъ чюдеса и знаменіа. Съ
подобни клеветы пакъ оклониха безумнаго Светополка на сѣсѣ
страна и тога свѣти-те ѿблжѣвъ ѹре съ потешки оскѣи, и ѿ
наказавъ съ погослами мѣченіа. По три дни послаѣ, кога пакъ
они совершаваетъ молитви-те третѣаго часа, темъ истѣ се слычи,

що и понапредъ, снрѣчь би трѹсъ и гласъ отъ небеси, и цѣповы-
те паднав: Но боготорцы-тѣ, пакъ безъ да обзаватъ теа на
кнѣзь-о. облажѣв свѣтъ-те съ пѣрви-те мѹченїа, за ком-то о-
чевидаю тѣе сами вѣхъ достойны. Но Богъ въ тѣе скорбни об-
стоятельства не ѣ остави безъ ѹтѣшенїе, защо, по три дни по-
слѣ, пакъ третїй пѣтъ востокъ съише посѣти мѹченици-те.

(Следѹватъ.)

ПОСЛѢДНИ-ТИ СТРАНИЦИ

ОТЪ

БЪЛГАРСКИ-ТА ИСТОРИЯ.

(Вижъ Виж. 3, страницъ 101)

II.

Подиръ Іоанна не останъ законный наследникъ и трънѣвскій-тъ прѣстолъ завладѣ Борилах или Борисъ третій помеждѣ българскы-ти царне съ това нмѣ. Война съ Латини-ти и обличителный Оуборъ противъ Богемлян-ти заематъ прѣждѣ половинѣ на негово-то царѣване. Междѣособие, коѣ-то съ прѣстрѣ подиръ въ Горниѣ-тъ Българиѣ помеждѣ него и ѣсѣневи-ти сынове Іоанна и Александра заемъ вторѣ-тъ половинѣ на десетилѣтне-то негово правление (1207—1217), коѣ-то съ свърши съ прѣдаване-то на Тръново подиръ семилѣтнеѣ осада и съ насилственѣ смръть Борисовѣ.

История-та на прѣви-ти царне отъ ѣсѣневи-тъ родъ вобще е тъмна и прѣдстава твърдѣ малко факти, отъ които да може историкъ да свозрѣ или по добрѣ да прозрѣ въ вѣжтрѣшно-то дръжавно устроѣство. Вѣжкѣшнн-ти успѣхы въ военни-ти дѣла и въ дипломатическы-ти сношенны наистинѣ

зависѣхъ отъ вѣтрѣшнѣ-тѣ силѣ на дръжавѣ-тѣ ; нѣ то-
ва не можемъ да приложимъ и на управители-ти отъ вторж-
тѣ блзгарскѣ династіѣ, заше-то тѣхны-ты успѣхы бѣхъ
врѣменны и скоропрѣходящи. Постоинны раздоры съ вѣсточ-
ни-ти Императори, кои-то не можухъ да трѣпѣхъ развитіе-
то на блзгарскѣ-тѣ народность въ Блзгаріѣ, и като съ си-
лѣхъ съсъ всѣхъкъ начинѣ да ѣтъ ослабѣхъ, ояснихъ съ то-
ва прѣво-то нападеніе на Цариградъ. Батаци позна че съюз-
тѣ съ Блзгарі-ти бѣтъ необходими ; нѣ той-зи съюзъ, кой-то
бѣтъ заключенъ въ минѣтъ на страхъ-тѣ, ославѣ и съ прѣ-
киснѣ, като съ ѣвнѣхъ Палеологовци въ цариградскы-ти стѣ-
ни. Позна нѣжда-тѣ на тѣй-зи съюзъ и Іоаннъ II Ісѣвъ сынъ
на Ісѣвы вѣстановители и въ продолженіе-то на двѣдѣтъ и
четыре годишно-то правленіе постоинно съсъ успѣхъ поддър-
жише испаденѣ-тѣ отъ Цариградъ вѣсточнѣ Римскѣ Импе-
ріѣ. Нѣ съ смръть-тѣ мѣтъ заедно (1241) политическы-тѣ
животѣ на Блзгаріѣ приема дрѣго направленіе. Наслѣдникъ-
ци-ты неговѣ Валоманъ (1245) и Миханъ (1259) единъ отъ
Маріѣ Венгерскѣ-тѣ, и дрѣгы отъ Иринѣ дѣщерѣ на Тео-
дора Ангела отъ Впирѣ, помѣхъ съ като сѣнны на трѣнов-
скы-тѣ прѣстола посреда ѣсобици и бѣйный дѣхъ на вѣври-
тѣ. Нѣ още по силно съ развѣграхъ династическы-ти страсти,
кои-то още по широко развѣхъ матежнѣ-тѣ дѣхъ на пар-
тин-ти, кога съ ѣвнѣ Валоманъ II, сынъ на Александра Ісѣвы.
Като прѣварѣ той да захване прѣстола-тѣ и насилно съ еже-
ни да вѣдѣнѣ-тѣ Михановѣ дѣщерѣ на Махѣвѣцкы-тѣ
Банъ-Ростиславъ¹⁾, той побѣди съ това отъ единѣ странѣ

---

¹⁾ Внѣтъ Ростиславъ Михановичъ рѣс: ѣдѣванный Кнѣзь
на дѣнаѣ въ XIII вѣкѣ. (С.-Пб. 1855 ж. м. п. пр. ч LXXI).

Бенгриѣ да сѧ смѣси въ вазгарскы-ти дѣла, кои-то искаше да ѹ-
дрѣжи въ Ростиславовѣй-тѣ родѣ царскѣй-тѣ вѣнецѣ тръновскѣй,
а отѣ дрѣгѣ странѣ открь на боири-ти пѣть да сѧ борѣтъ
помеждѣ сѧ за той-ѣи злочеститѣ вѣнецѣ, а родѣ-тѣ Лѣневѣ,
ако и отѣ женскѣ-тѣ странѣ само, сѣе сѣществѣваше, нѣ вѣ
испѣденѣ отѣ Блзгаринѣ.

Не цѣмѣ да сѧ простирамы на дѣлго за событиѣ-та на
послѣдѣющѣ-ти эпохѣ. Слабѣй-тѣ и никакѣй-тѣ Минѣ сынѣ
на Ростислава Миханѣевичѣ, боириѣ Тихомиѣ или Тихѣ, ѹ-
дѣланѣй деспотѣ Свѣтославѣ и сѣннопасѣ Брѣдоквеникѣ, кого-
то грѣцкѣ-ти лѣтописци наричѣтъ Бордокувасѣ¹⁾ единѣ по-
дирѣ дрѣгѣй нѣбѣжѣ сѧ на сценѣ-тѣ и раздрѣжѣ Блзга-
ринѣ сѣ междоѹсѣбѣи дѣри до 1392 год. Византийсѣ-то прѣ-
вителство, коѣ-то имѣше въ рѣщѣ-ти сѧ прѣдлогѣ за да сѧ
смѣси въ дѣла-та вазгарскѣ, рѣши сѧ да потѣпче партин-ти
за да приготѣи ново-то покѣрениѣ. Примитѣрѣ-тѣ на Цимис-
хѣи не вѣ сѣе забравѣнѣ, а той-ѣи прѣдлогѣ вѣ Минѣвѣ
сынѣ Иѣаннѣ.

Дѣлѣбока тайна покѣрѣва и личностѣ-тѣ и дѣяннѣ-та Ми-
чѣвѣ. Да сѧ възвѣзрѣнемѣ малѣко назадѣ, за да обѣзѣнимѣ сѣ
кѣй начинѣ достигнѣ той тръновскѣй-тѣ прѣстѣолѣ, и какѣ
сынѣ мѣ Иѣаннѣ станѣ вѣренѣ сѣюдникѣ на Грѣци-ти. По горѣ

---

¹⁾ У Пахимѣра (M I p. 430) сѣтон Κορδοκουβας, τὸ δ' ὄνομα ἡ
ἑλληνικὴν ὑλῶσα εἰς λάχανον ἐκλυσάνη, καὶ λαχανὰ ἐνταῦθεν φημιζεται.
Г. Срезневскѣй справѣданѣо вѣвлѣжи (рѣс. Бѣсѣда 1857 т. II.)
чѣ слово-то Кордокувасѣ неправолино ѣ забѣвлѣжено и трѣбѣ
да сѧ четѣ Кордокувасѣ брѣдоква, коѣ-то сѧ ѹпотѣрѣвалава ѹ
Блзгари-ти и Грѣби-ти. Отѣ брѣдоквѣ вазгарскѣ сѣ бѣде
брѣдоквеникѣ, брѣдокварѣ окончаниѣ нѣкѣ и арѣ сѣотвѣтство-
вѣтъ на грѣцѣ-то ας.

споменѣхъмы за Мнѹхана сына на Іоанна II Ясѣни. Около 1246 годинѣ подирѣ прѣдвѣременнѣ-тѣ смръть на брата мѹ Валомана, вѣ той възведенѣ на трьновскій-тѣ прѣстолѣ. И като сѣ ожени за дщериѣ-тѣ на Ростислава Бана стѣ Мачѣѣ, Мнѹханѣ найде въз дѣла сѣ доста шѣ опорѣ протнѣхъ Императора Батацѣ, сѣ кого-то сѣ нахождаше шѣ войнѣ. Ростиславѣ прѣв посредничество да помирѣ зѣти сѣ сѣ Батацѣ, и отидѣ въз Трново, гдѣ-то научи сѣ той за смръть-тѣ на Императорѣ-тѣ, и още чѣ сынѣ и наследникѣ нѣговѣ, Феодорѣ Ласкарѣ рѣшилѣ сѣ вѣ да продължава войнѣ-тѣ сѣ Мнѹхана, за да отнѣме градове-ти въз Фракияѣ и Македонияѣ, кон-то бѣхѣ подѣ зависимость на трьновско-то правителство. Едно великолѣпно посолство съпровождаше Свѣтослава, кога сѣ шѣи той въз орднѣ-тѣ Ласкаровѣ и удаде мѹ сѣ да помирѣ враждебни-ти страни.¹⁾ И като полѹчи богатѣ дарове, възвѣрнѣ сѣ той въз Трново, а отѣ тѹкѣ въз столицѣ-тѣ сѣ Бѣлградѣ на Дѹнаѣхъ-тѣ.

Нѣ скоро бѣ длѣженѣ още веднѣжѣ да оставѣ Мачѣѣ и да прѣбѣрѣ въз Трново, гдѣ-то сѣ пѣ извѣршило страшно прѣстѹпленіѣ. Мнѹханѣ, кой-то бѣ излѣвляѣ единѣ день на ловѣ около Трново вѣ чѣитѣ отѣ Валомана сына на Александра Іоанновича Ясѣни.²⁾ Чѣнецѣ-тѣ за да може да удѣржи власть-тѣ, искаше да принѹди вдовицѣ-тѣ Мнѹхановѣ насилно да сѣ вѣнчѣѣ сѣ него. Нѣ извѣстнѣ-то скоро достигнѣ до Бѣлградѣ, и Ростиславѣ прѣнѣрѣ за войскѣ-тѣ си на помощѣ

¹⁾ Асѣopol. с. 62. — Gregora I, 3 — с. 1.

²⁾ Той бѣ вѣторій сынѣ на Іоаннѣ II Ясѣни и имашѣ зѣбаниѣ Севастократорѣ.

на дъщеря си.¹⁾ Валоманъ като научи че наближава Ростиславъ, побѣгнѣ, нѣ не свари да сѣ укрыв. Той бѣ убѣнтъ отъ свои-ти, кон-то сѣ покаихѣ прѣдъ Ростислава. Мнѣхъ не остави дѣца. И на царство бѣ провъзглашенъ Мнѣ, кой-то боднше сестрѣ Мнѣхъ и бладѣше широки земли въ Фракиѣ по южный-тъ склонъ Валканскій²⁾ Венгърскій историкъ Феслеръ,³⁾ а подиръ него и Венгелъ⁴⁾ мислѣтъ, Мнѣ да в сынъ на Ростислава Мнѣхъ.⁵⁾

Като сѣ удали изъ Болгаріѣ, Ростиславъ остави Мнѣ, сѣ тайни не доволни партии на около мѣ, кон-то само войска-та на Мачеванскій-тъ Кнѣзъ дрѣжше въ страхъ и покорность. Нѣ теко що потеглахѣ тѣ подиръ кнѣзы сѣ въ Мачѣ, крѣпостны-тѣ бодре, въ главѣ-тѣ на кон-то стоимше бодринѣ Тихъ или Тихомнѣ, Гръбинѣ, принѣдихѣ Мнѣ да остави Тръново и да бѣга сѣ женѣ сѣ и дѣца-та сѣ въ Ме-

¹⁾ Acropol. Annal. cap 78 ὁ δὲ φονεύσας αὐτὸν Καλλιμάνος τὴν ἐλείνου λαβὼν γαμετὴν ἔδοξε τὴν τῶν Βουλγάρων ἀρχὴν σφετερίσασθαι. ἀλλ' ὁ Ῥωσσος Οὐρὸς μετὰ στρατευμάτων ἐπελθὼν τῷ Τρινοβῷ τὴν θυγατέρα τοῦτου τὴν τοῦ Μηχαῖλ σύζυγον ἔειλε. Имѣ-то на дъщеря мѣ не в извѣстно на грѣцкы-ти писателѣ. Отъ дрѣгый историкъ и отъ сличенне на событіе-то открѣва сѣ че Ростиславова-та дъщеря, кой-то в боднѣхъ Мнѣхъ, наричала сѣ в Грѣфинѣ.

²⁾ За Мнѣ споменѣва Nic. Hist. Bizantina t. I, p. 60 sqq. (d. Bonnæ. Georg. Pachym t. I, p. 349 – 350. Прѣполанта, като излага доста на дѣго тѣхъ событіѣ не споменѣва ни едиѣ дѣмѣ за Мнѣ (Annales, cap 73) Достойно в за вѣбѣлѣжанне негово-то мѣхъанне, ващо-то той в былъ сѣрѣменникъ и даже очебѣдѣцъ на описанно-то событіе.

³⁾ Geschichte der Ungarn t. II. pag 599.

⁴⁾ Allgemeine Welthistorie LXIX pag. 120

⁵⁾ Ростиславъ Мнѣхъ Мнѣхъ Кнѣзъ Мачѣ. Г-Пѣ. 1851.

темвриж. Сколо 1262 год. Мичи тайно остави Месемвриж и, съ надежда, че ще му дойде помощь отъ Ростислава и Венгерци-ти, иви сѣ кѣмъз Трьново. Изъ Тыхъ го прииди пакъ да ѿкрые въ Месемвриж. Тогы Мичи обзриж сѣ кѣмъз Михала Палеслога за да му иска помощь, и му сѣ обеща, ако бы да му помогне да завладѣе трьновскый-тъ прѣстола, да даде на Византийци-ти два приморскы града Анхыалъ и Месемвриж. Палеслогъ сѣ склони. Месемвриж и Анхыалъ бѣхъ завети отъ гръцкы войскы, а Мичи на мѣсто да иде на Трьново бѣ заведенъ съ семейство-то си въ Цариградъ, и въ замѣнъ на черноморскы-ти сѣласти, кои-то той даде на Византийци-ти, Императоръ-тъ му даде земьж при рѣкѣ Скамандръ близъ при старѣ Троадѣ, и тамъж каково-то казѣхътъ гръцкы-ты историци, той прѣкаралъ дни-ти си въ спокойствіе, и въ удовольствіе на семейный-тъ си животъ, като частный чловѣкъ, забравилъ честолюбивъ ти си замысли.

Изъ напредоване-то на Брздохвенника побѣдихъ Мих. Палеслога да призове въ Византиѣ Иоанна Мичева сына и съ свѣтъ-тъ на Пятриарха Векка и на дрьжавный-тъ Сникантъ, Палеслогъ даахъ му дщерижъ си Ирину, и съ той-зи родственный сюзъ надѣяахъ сѣ да приблѣче на странѣ-тъ си Трьновскы-ти боири. Византийска-та политика отиде по на далечъ: бѣ сенародована, че Иоаннъ, като внукъ на Иоанна II Асѣни, на кого-то дѣла-та и память-та още бѣхъ живи и свѣщенни за народъ-тъ, е най близкый-тъ наследникъ на Трьновскый-тъ прѣстола. Иоаннъ сынъ Мичевъ наистинѣ родѣше сѣ съ Асѣниѣци отъ майчинъ си странѣ, изъ Палеслогъ имаше нуждѣ, както казва Пахимеръ, да прѣдстави законни доказательства, че е той внукъ на Асѣни старого, за кого-то споменъхъмы по го-

рѣ ,) и ты доказателства не захснѣхъ да са шибѣтъ въ византизмъ, приготвени, разумѣва сѣ, отъ искѹсни составители на родословни записи.

Като вѣ отишълъ да се бие съ Татари-ти Бръдоквеникъ вѣ оставилъ Тръново безъ захранъ. Той-зи случай вѣ толкъ по добъръ за Іоанна, защото и повече-то бѣше вѣхъ недо-болни отъ Наринъ, кои-то, като обдобрѣ подиръ смъртъ-тъ на Константина Тиха, побѣдена отъ беспримѣрно честолюбие, забравилъ вѣ и срамъ и родство и сѣ вѣнчи съ ѹбиецъ-тъ на мѣжъ-тъ ѱ. ¹⁾ Всичко помагаше Іоаннъ да да заеме Тръново, и едно тръжественно пѣтѣване на Іоанна и Иринъ ѹправн сѣ отъ Цариградъ за Тръново, и прѣзъ пролѣтъ-тъ на 1280 год. тръжественно влѣзохъ тѣ въ столицѣ-тъ на Българинъ. Нъ Іоаннъ сѣ оказа слабъ и разгаланъ правитель, кѣи-то напомни на Тръновци-ти баща си. Гръцка-та вѣйска, кои-то той доведе съ себе си може да ѹдържи негово-то бли-инне само на нѣколко мѣсѣца, и като сѣ брънъ Бръдоквеникъ отъ прѣзъ Дунаба съ главни-ти сили българскы, младѹшный-тъ Іоаннъ побѣгнъ въ Несебъринъ, а подиръ сѣ ѹдали въ Царигр. гдѣ-то и сѣ гѹби помеждѹ царедворци-ти на визант. дворъ. Неѹредници и партни-ти сѣ продажжавалъ. Въ Тръново

---

¹⁾ Pachym. t. I, p. 429. sqq. подробно излага ты прѣисше-стѣны, — μετὰ τὴν δὲ καὶ τοῦτον εἰς τὸ τοῦ Παύλου Ἀθανάνα πᾶσαν τὴν περὶ αὐτὸν πλὴν θρασυβειῶν βουολα, καὶ δίκα πρὸς τὴν τὰς αἰῶ τοῖς γε μὴ οὗτος λέγουσι κατὰ τινὰ μεμνημένοις ὑρεῖαν.

²⁾ Наринъ вѣ была сестринца на М. Палеолога, дѣщеря на сестрѣ мѹ Белогийнъ, и жена на К. Тиха, отъ когѹ-то вѣ имала сына Минхана, и Гръцкы-ты писатели казвѣтъ, че за да ѹздроби прѣстолъ-тъ Тръновскыи за сына си, ты прѣтвѣвала себе си; нѣ тѣва оправдание вѣ слабо.

бѣхъ сосредоточени всички-ти политически страсти на Българинъ, кон-то раждахъ едного подиръ другъго сонскатели на помраченый-тъ вѣнецъ цѣвнѣхъ. Пожеждъ тые сонскатели нахождаше са босринъ Георгій Тертерий, кой-то тайно из послано отъ другы-ти навалыше да дскачи власть-тъ и началство-то, и поскоро отъ другы-ти успѣ и въ едно-то и въ друго-то. Чмъ, въхъ характеръ, и знатно пронсхощенно Тертериево давахъ мѣ первенство прѣдъ другы-ти сонскатели на врьховнѣ-тъ власть, и какъ-то са вижда отъ разкази-ти на съвременни-ти, ваныне-то негово на общественн-ти дѣла е было доста голѣмо, за да може да привлѣче на странѣ-тъ си народъ-тъ¹⁾. Мнхланъ Палеологъ, кой-то желаше да задобри Тертерия и да го привлѣче на странѣ-тъ на зетѣхъ си цѣвны, самъ си побѣди честолубивн-ти замысли негово и мѣ прѣдложи да мѣ даде титѣлъ Деспота, ако напѣсти жени си и са оженн за сестрѣ-тъ на І. цѣвны. Тертерий са согласи. Жена

---

¹⁾ Придръжамы са повѣствованне-то Пахимерово, Георгій Пахимеръ, съвременникъ на тые события родилъ са е въ Никей на 1242 год. кога латини-ты вѣхъ привѣли византиѣ. Заведно съ Палеологъци блѣзе той въ Цариградъ, гдѣ-то и е заемалъ высокы дѣлности по църковно-то управление и по гражданскѣ-тъ службѣхъ. Той вѣ испрѣва *Γερονύμιον* сречъ распореждаше церемонии-ти кога патриархъ-тъ служыше, или кога имаше нѣкое църковно тржество. Подиръ вѣ станѣлъ *Προτίδης* на патриршиѣ-тъ — забранише интересн-ти църковни прѣдъ гражданскы-тъ сѣдъ. А напосконъ вѣ станѣлъ *Δικαιφύλαξ* на Императоръ-тъ или министръ-тъ на императорскы-ти нмѣщества. Пахимеръ е оставилъ нѣколко философскы списаниа и Истории-та на византиѣхъ въ XII книги, къ-то обзема события-та отъ 1258 — 1308 год.

мѣ, сестра на боярина Ватимира заедно съ сына си (Валтогала) въ испроводена въ Никеѣ, а въ Тръново не захвѣла да дойде една отъ дъщеря-ти Мичевъ.¹⁾

Това обстоятелство навѣче врьзъ Тертерия неудоволствие отъ странѣ-тъ на дѣхъенство-то и на народъ-тъ. И, какъ-то си вижда, не безъ Ватимирово участие. Брѣдоквеникъ, като развали гръцкы-ти войскы Іоаннесъ прѣзъ Дѣнава врьзъ си и врьзаше да заеме Тръново, това побѣди Тертерия на дѣтелностъ, той до сега притевареше си безстрашенъ и равнодушенъ къмъ общественни-ти дѣла. И рѣши си да дѣйствиства открито само кога научи, че плѣнь има намѣрение да бѣга изъ България. Тогасъ наскоро събра мажъ силъ и изабѣ да посрѣщне Брѣдоквеника, залови тръновскы-ти чѣсници, разѣвъ дрѹжини-ти мѣ и повѣди самого да бѣга прѣзъ Дѣнава-тъ. Догдѣ Тертерий съ смѣло-то си нападане въспрѣ Брѣдоквеника да не влѣзе въ Тръново, отъ столинѣ-тъ скоро си удалелаше къмъ Чрно море Іоаннъ сынъ Мичевъ съ женѣ си. Тръновци-ти подъ спашие на побѣдѣ-тъ, кож-то одрѣжи Тертерий провозгласихъ го царь и го вѣнчахъ на царство на 1289 години, ако и да бѣ неудобно дѣхъенство-то заедно съ патрисуха Іоанна.²⁾

---

¹⁾ Дрѹгѣ-тъ дъщеря Мичевъ Евфросинѣ водеше Ногай. — Въ Синодикъ-тъ Борисовъ упоминава си имѣ-то Марїи хри-столюбивѣй царици старѣго Тертерїа и дрѹзѣй Кирамарїи благовѣрной царици. Види си прѣва-та Марїи била сестра Ватимирова, а дрѹга-та Кирамарїи дъщеря Мичева.

²⁾ Третий-тъ съ това имѣ патрисухъ тръновскый. Причинѣ-та на неудовольствие-то не е извѣстна.

Междѣ тѣмъ Михаилъ Палеологъ умрѣ. Сыны и наследники его въ, Андроникъ, записанъ съ църквенни прѣвнни мало обръщаше внимание на дѣла-та базгарскы. Тертерій налѣчи вѣрѣмъ-то за да освободи сына си Влатослава, кой-то съ нахуждаше въ заточение въ Никей, и съ свѣрнъ кѣмъ Іоанна Ангела Комнена, кой-то бѣше деспотъ въ Епиръ, и го проси да бѣде посредникъ помеждѣ него и Андроника. Епирскій-тъ владѣтель съ заинтересѣба още повече въ това дѣло, зашто-то Тертерій мѣ съ бѣ вѣрѣлъ да земе еднѣ отъ дѣщерн-ти мѣ за Влатослава: Това сближение междѣ Тертеріи и Ангела охладѣ Андроника кѣмъ зѣты мѣ Ісѣны¹⁾ и остави надѣждѣ-тъ си да го види пакъ на базгарскій-тъ прѣстола. Нъ отъ дрѣгѣ странѣ това сближение бѣше страшно за западни-ти сѣла-сти, кои-то вхуждахъ въ составъ на византийскѣ-тъ дрѣ-

---

¹⁾ Брѣдокбеникъ, като бѣ испѣденъ отъ базгарнѣ удалъ съ въ орднѣ-тъ Ногаева междѣ Днисторѣ-тъ и Дѣнѣ-тъ за да го проси да мѣ помогне да съ вѣрне въ базгарнѣ. Михаилъ Палеологъ отъ своѣ странѣ обръна съ и той да проси Ханѣ-тъ да помогне на І. Ісѣны, коге-то испрати въ орднѣ-тъ мѣ съ богати дарове за да умилостиви шѣры си (Ногай бѣ жененъ за сестрѣ мѣ Евфросиннѣ. Пахѣмеръ разсказва че Ногай, когѣ-то бѣхъ омръзѣли молѣн-ти на Брѣдокбеника и на Ісѣны, замислилъ да съ изѣли изѣвѣдѣжѣ и отъ едного и отъ дрѣгѣго, ведѣжѣ като гѣ наполнилъ, заповѣдалъ да отсѣкѣтъ главѣ-тъ на Брѣдокбеника, иста-та честь чѣкала и Іоанна, нъ той изѣвикалъ и прѣтекла съ Евфрос. на гласѣ-тъ мѣ и съ примолѣла Ногаю да дарѣва животѣ-тъ на брата ѣ, и той-зи часъ го испровѣдила въ Цариградѣ. Андроникъ мѣ свалилъ царскій-тъ титѣлъ и го низѣвалъ въ достѣйство на деспота отъ Романдѣ, спорѣдъ догѣвори-ти съ наща мѣ. (t. II. р. 57.) *καὶ τὰς προτέρων συνθηκῶν τοῦ πατρὸς δεσποτὴν ρωμανοῦ ἀποκαταστήσαν.*

жлъж. Пндроникъ не желаше да сѣ размирава съ Тертерли и прнбрѣза да испробови въ Тръново прѣвѣ-тъ мѣ женѣ Елти-мїровѣ сестрѣ, съ почести, кон-то бѣхѣ прилчини на званне-то ѳ, а Свѣтослава удържѣ при севесѣ като заложникѣ. Благодарный-тъ Тертерий отказа сѣ отъ сюзѣ-тъ съ Ангела, и за да докажи Пндроникѣ свое-то прннтелство, испрати мѣ дѣ-щериѣ-тъ на Впирскій-тъ деспотѣ, кон-то бѣше дѣшла на го-сти въ Тръново, като годеница на сына мѣ Свѣтослава. Ва-то сѣ увѣри още повече въ искренно-то расположење на Терте-риѣ, Пндроникъ сѣ съгласи напослѣдкѣ да върне сына мѣ Свѣтослава, за кон-то много е содѣйствовалъ и Тръновскій-тъ Патриархъ Юхимъ, кой-то сѣ нахождаше въ оноѣ вѣмѣ за нѣкоѣ частни дѣла въ Цариградѣ (1283)

Въ таково положение бѣхѣ дѣла-та въ Блгаріѣ, кога нападнѣхѣ Татарѣ-ты, и Свѣтославъ показа всичкѣ-тъ си дѣятелностъ, той открѣва въ Блгаріѣ XIII столѣтіѣ, кон-то постепенно до нападанне-то на Блгаріѣ е разслабѣвало ирлествениѣ-ти сили нейни, кон-то нѣмахѣ вѣмѣ да сѣ раз-ширѣтъ и да окрѣпнѣтъ при прѣви-ти дѣтїевци. Свѣтославъ, за кого-то ще поговоримъ по надалѣ, нежели колко-то казахъ-мы за негови-ти прѣдшественници, бѣ проповѣзъ, така да рече-мъ, отъ неурѣдци-ти, кон-то царствовахѣ нѣ само въ Тръ-ново, нъ и въ всички-ти области блгарскѣ, и кон-то улесни-хѣ татарско-то вторженне. Въ началѣ-то на това нападенне Свѣтославъ остава на странѣ; Негово-то положенне още нѣ-маше таково значенне, въ какво-то сѣ иви той отъ подирѣ.

Той равнодѣшно глѣдаше отъ странѣ прнблженне-то на Негавѣѣ-тъ орднѣ отъ десѣтъ хиляди войннци, кон-то ка-то проникнѣ въ Дсвруджѣ безпрѣпатствѣнно прѣзъ глстїѣ-тъ Дели Орманъ побѣднѣше сѣ кѣмъ стодннѣ-тъ блгарскѣ,

Слабий-тъ Тертерийъ въ това врѣмѣ тръснѣ помощъ отъ Индроника и не еднѣ само помощъ тръснѣ той, нъ и убѣжище. Не помогнѣ Тертерию и жрътвѣ-тъ, коѣ-то принесе той въ лице-то на дъщерѣжъ си на сына Нотисла Духъ-тъ на врѣмѣ-то допѣшаше таково родство съ невѣрнѣ-ти. Индроникъ не смръши да даде Тертерию помощъ, ако и да бѣ удръжмѣ побѣдѣ Нѣропалатъ Гѣмбердоуѣ (въ начало-то на 1285 год.) връзъ татари-ти при Несебѣрѣжъ, и намѣсто гостепринимство заключи Тертерия въ тъмницѣ¹⁾ бѣгство-то Тертериево искара ново лице въ редъ-тъ на българскѣ-ти правители, нъ властѣ-та му не смъ прострѣ по надалечъ отъ стѣни-ти тръновскѣ и царевѣ-тъ либадѣ.²⁾ Това лице бѣ боляринъ Гмилчи, коѣ-то бѣ избранъ съ Ногасѣ-то согласѣ,³⁾ нъ скоро смъ добрыши силѣ-тъ му, защо-то и самъ Ногай, като нѣ испаденъ изъ Иолдѣвѣжъ отъ ордѣжъ-тъ на Тѣктай Хаѣа испроводи прѣзъ Дѣнаѣа едного отъ сынове-ти си да приеме отъ Гмилчи властѣ-тъ връзъ Българѣжъ. Той бѣ Чкасъ, коѣ-то за да привлѣче на странѣ-тъ си болярскѣ-ти кѣци, свѣзанъ смъ съ Сѣтослава, и го прикани да раздѣлѣтъ оуластѣ-ти, коѣ-то познавахъ още тръновскѣ-тъ побѣдители. Бѣдностѣ-та Сѣтославоѣ бѣ

¹⁾ Рачумъ. I. II, р. 262 — 267. Той былъ затворенъ въ нѣкой малекъ градецъ близъ до Вдрене.

²⁾ Мѣлка полана на югъ отъ Тръново събыколена отъ Балканскѣ-ти планини, и смъ пѣи отъ рѣкѣ Мѣтрѣ.

³⁾ Гмилчи водише дъщерѣжъ Константиновѣжъ, вратаницѣ на Императора Индроника. Дъщерѣжъ Гмилчеѣжъ водише боляринъ Сѣтимирѣжъ, а Сѣтимирѣѣжъ сестрѣжъ водише, какъ-то видѣхъмы по горѣ, Тертерийъ, а другѣ-тъ му сестрѣжъ водише боляринъ Радославоѣ, коѣ-то имаше титулъ Сѣвастократорскѣй.

бѣрно обезпечениѣ за власть-тѣ на Татарина, а Тертерий о-
це сѣ нахождаше у Гръци-ти въ заточениѣ, и като имѣмаше
пари главно-то средство, Свѣтославъ не можеше нищо да пред-
приме за да възстанови право-то, коѣ-то на кѣсо вѣрѣмѣ имѣ-
маше баща мѹ. Единъ случай помогналъ Свѣтославу. Приказ-
вахъ, че тѣй намѣриалъ богатъ невѣста въ тръговско-то сосло-
вие ¹⁾ и употребилъ пари-ти и за да добьѣ примѣли и да
приблѣже мнозина на странж-тѣ сѣ, приспалъ бдителность-тѣ
на татарскій-тѣ князь, нападнѣлъ веднѣжъ на палатѣ-тѣ
мѹ и го запрѣлъ заедно съ приближени-ти негови.

Пахымеръ приказва, че тѣй былъ затворенъ въ темницѣ,
и тамъ удабенъ отъ бѣрен, кои-то мѹ слѣдѣвали. ²⁾

Изъ Свѣтослава не сѣбѣ сграницилъ само съ тѣба за да до-
стигне пазнѣ власть вѣрѣзъ Трънѣво. Види сѣ че Патриархъ
Искимъ, свѣщій-тѣ, кой-то прѣди нѣколко години бѣ испро-
силъ въ Цариградъ свободѣ-тѣ мѹ, да ѣ былъ прѣтѣвенъ на
негово-то стремленіе. Гръцкы-ти лѣтописи вѣдѣваха че Свѣ-
тославъ заповѣдалъ да хвърлятъ Трънѣвскій-тѣ Свѣтитель

¹⁾ Пахымеръ (I. II, p. 265) нарича ѣъ *ἐκκόνη*. дѣщерѣ на
Манѣшѣ, кои-то ѣ была роднина и наслѣдница на трѣго-
вѣцъ Пантелеонъ. *Τὴν ἀπὸ πατριάρχου ἀνδρὶ Πατριάρχου*. Врѣнина
нейна была Евфросиниѣ сестра Свѣтослава, кои-то Терте-
рий даде Чокасъ. Въ Синѣдикъ-тѣ на царѣ Борисѣ спомѣвалъ
сѣ: Евфросиниѣ Христолюбивѣй царицы царѣ Свѣтослава. отъ
тѣба сѣ види да ѣ погрѣшка Пахымерова *ἐκκόνη*. Ты ѣ была
прѣва-та жена Свѣтослава, а втора-та мѹ жена, нахъ-то
че видимъ по долѹ была ѣ Теодѣра дѣщерѣ на М. Палеолога.

²⁾ Pachym. (I. II, p. 262 sqq) *ἰουδαίου; ἐπὶ τῆς αἰχμαλωτίας... ἀποπνίγει
καὶ ἐκτελέσκει*.

БЪ ЕДНА СТЪЛМНИНА ЗА ТАЙНИ-ТИ НЕГОВИ СНОШЕНИЯ СЪ ТАТАРИ-ТИ. НЪ КАКВИ СЪ БЫЛИ ТЫ СНОШЕНИЯ И ИСТИНА ЛИ Е БЫЛА ИЗМѢНА И ПРЕДАТЕЛСТВО НА ТАТАРИ-ТИ? МЪЧЕНО Е ДА СЪ РѢШИ. БЪ ТОБА БРѢМЪ БѢХЪ МНОГО СОНСКАТЕЛИ НА ТРЪНОВСКИЙ-ТИ ПРЕСТОЛЪ, И ВИДИ СЪ ПАТРИАРХЪ-ТИ ДА Е ПОДРЪЖИЛЪ НѢКОИ ПАРТИИ, ЗА КОЕ-ТО Е И ПОСТРАДАЛЪ ОТЪ СВАТОСЛАВА, А ЗА ДА ПОКРЫИТЪ ТОБА НАКАЗАНИЕ, ПРИПИСАЛИ МЪ СЪ ПРЕДАТЕЛСТВО И ИЗМѢНА. ОСТАВАШЕ ОЩЕ ЖИВЪ СМИАЧЪ, НЪ И ТОЙ СКОРО БѢ УБИТЪ ОТЪ СВАТОСЛАВЪ-ТИ ДРУГАРИ И СОУМЫШЛЕНИЦИ,

---

СЪВРЕМЕННО-ТО СЪСТОЯНИЕ

НА

БАНКОВЕ-ТИ

ВЪ ЕВРОПА И СЪВЕРНА АМЕРИКА.

(Вижъ отъ Февруария Виж. 1, страницъ 88)

II.

ВЪ ДРУГИ-ТИ ЕВРОПЕЙСКИ ДЪРЖАВИ НАХОДАМЪ СЛѢДУЮЩИ-
ТИ КРЕДИТНИ УСТРОЙСТВА:

ВЪ БЕЛГІЯХЪ ОТЪ 1822 ГОД. СЪЩЕСТВУВА БАНКЪ ПОДЪ НА-
ЗВАНІЕМЪ: СЪДРУЖЕСТВО ЗА ПРОЩРЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАХЪ-ТА ПРОМЫ-
ШЛЕННОСТЬ. ЦѢЛЬ-ТА МЪ Е ДА ОЛЕСНОВА ПРОМЫШЛЕННОСТЬ-ТА И
ТРЪГОВИНАХЪ-ТА СЪ КАПИТАЛ-ТИ СИ. КАПИТАЛЪ-ТА МЪ БЪШЕ НА
1852 ГОД. 55 МИЛ. ФР.¹⁾ И ЗАПАДНЫЙ-ТА МЪ (ЭКОНОМИЧЕСКИЙ-ТА)
КАПИТАЛЪ ПРОСТИРАШЕ СЯ ДО 30 МИЛ. ФР. ТОЙ-ЗИ БАНКЪ ИМАШЕ
ПРАВО ДА ПУЩА И БИЛЕТИ, НЪ ОТЪ КАКЪ СЯ УСТРОИ ВЪ БРЮССЕЛЬ
НАЦИОНАЛЬНЫЙ-ТА БАНКЪ, ВЪСПРЕТИ МЪ СЯ ДА ПУЩА БИЛЕТИ.

---

¹⁾ ЕДИНЪ ФРАНКЪ Е РАВЕНЪ НА 5-6 ГР.

Въ 1855 год основанъ съ въ Бельгійскъ банкъ на акции, на коего-то капиталъ-тъ въ 1852 год достигше до 22 мил. фр. а на той-зи банкъ бѣ дадено право да пуща билети, нъ отъ 1854 год. разрѣшено му е да пуща само срочни билети.

Напоследѣдъкъ въ 1850 год. съ помощь-тъ на пръвн-ти два банка устроенъ въ Брюссель новъ банкъ подъ название Национальный банкъ, кой-то има конторн по вснчкы-ти провинциални градове, гдѣ-то съ срѣща потребностъ. Основный-тъ неговъ капиталъ е отъ 25 мил. фр. отъ пръвн-ти два банка единый-тъ е взмалъ акции на 10 мил. фр. а дрѣгый-тъ на 15 мил. фр.

Национальный-тъ банкъ има право да пуща билети за да увелижи средства-та си, отвара текущи смѣтки, и приема безанхбенни вноси - депозити - въ 1852 год. въ сбрьщанне съ нахождахъ билети на той-зи банкъ за 75 мил. фр. а вноси по смѣтки-ти имаше до 50 мил. фр. Освѣнь тые банкове отъ 1848 год. въ Брюссель има още частно сздѣжество кредитно подъ название union de credit, нъ то дѣйствова само за полза на сздѣжество-то, и капиталъ-тъ му съ измѣнява ежегодно споредъ число-то на участници-ти.

Во Франціи существуютъ нѣколко кредитни устройства. Прво-то мѣсто по междѣ имъ займа французскый-тъ банкъ-частно привилегированно сздѣжество на акции, устроено еще на 1802 год. Той има въ разанни мѣста до 58 конторн и 9 департаментскы банкове, кон-то существуютъ отдѣлно снхъ съ главный-тъ банкъ, и сега съ неговн конторн.

Основный-тъ капиталъ на той-зи банкъ, катъ съ присоединихъ и девасть департаментскы банкове, простира съ до 100 мил. фр., а запасный-тъ (экономическый-тъ) капиталъ до 20

м. фр. Из отъ тѣхъ одна часть съ заключава въ недвижимо-
 имуще, домовъ-тъ на банкахъ-тъ стрѣла до 10 м. фр. а повече-
 то е въ правительственны облигации (зиписи) около 65 м. фр. а
 въ обрѣщенне съ пущены само до 25 м. фр.

Из банкахъ-тъ вѣрны равнѣ-ти си съ билети, кои-то тѣмъ
 пуща и съ текущи смѣтки (comptes courantes) въ 1856
 год. въ февруарни Французскій-тъ банкъ имаше въ обрѣщенне
 билети на 600 м. фр. а текущи-ти смѣтки достигажъ до
 200 м. фр.

Операции-ти некои состоятъ въ учетъ на торговыхъ
 записи, въ текущи смѣтки и въ заемъ подъ залогъ на золото
 и серебро; или да речемъ по иному операции-ти на банкахъ-тъ у-
 скоряють само торговыхъ-ти дѣла. Банки-тъ сами не прие-
 ма участіе ни въ одно промышленно предпріятіе; изъ отъ
 1852 год. разрѣшено му е да дава на заемъ подъ залогъ на
 правительственны облигации (записи) на срокъ до 3 мѣс. подъ
 залогъ на акции на желѣзны-ти пѣтища, на каналы и пр. Пра-
 вительство-то и градъ-тъ Парижъ землѣи съ временно отъ банкахъ-
 тъ на заемъ пари.

Изъ за погодѣмо олесненне на промышленны-ти предпріят-
 нымъ и на древны-ти торговыхъ дѣла, основъ главный-тъ банкъ
 устроенъ съ Парижъ на 1848 год. учетна контора (Comptoir d'escompte)
 главны-ти нейны операции состоятъ да дава на заемъ подъ залогъ на стокъ, на акции на тор-
 говскы записи съ нѣков олесненне противъ правла-та на банкахъ-
 тъ. Капиталъ-тъ на тѣмъ конторѣ е до 20 мил. фр. а
 вносн-ты съ анхѣж, кои-то ты приема за да умножи срѣд-
 ства-та си въ 1855 год. надмнѣвахъ 24 мил. фр.

Нейны-ти отдѣленны или под-конторы (Sous-comptoirs)
 устроены съ за слѣдующи-ти предмети на торговыхъ-тъ :

1) отдѣлен. за книжны-тъ трговниѣ 2) за металанческѣ 3) за сѣвнжданѣ 4) за колоннални стоки и 5) за желѣзни пѣ-тица.

Всѣко едно отдѣленіе има свой капиталъ, а всичкій-тъ капиталъ на тѣм отдѣленіи достига до 10 мил. фр.

Нѣ правителство-то не сѣ доволствова сѣ еднѣ конто-ръ и сѣ нейни-ти отдѣлѣнни, разрѣшило е на 1852 год. на едно частно сѣдрѣжество на акцини да устрои еднѣ банкѣ и ли кредитнѣ кѣщѣ сѣ капиталъ отъ 60 мил. фр. и сѣ право да пѣща билети до 600 мил. за да олесни промышленн-ти прѣдприитиѣ. Това сѣдрѣжество е устроено сѣ мысль-тъ на извѣстни-ти банкери брати Перейръ и В° подѣ названіе **Credit Mobilier** — подвиженѣ кредитъ. То послѣжи при-мѣръ на всички-ти дрѣгы подобни общества, кон-то сѣ у-строихъ въ Австриѣ, въ Испаниѣ и по дрѣгы мѣста.

Назначениѣ-то на това сѣдрѣжество е да взѣмѣ прѣд-принимчивостъ, и мѣ е дозволено да върши банкырски дѣла и всѣкакви трговски прѣдприитиѣ.

До 1 Январни 1856 год. сѣдрѣжество-то умножи сред-ства-та си до значителни размѣри: освѣнь капиталъ-тъ си, то имаше въ распоряженіѣ-то си до 100 мил. фр. а балансъ-тъ на сѣмми-тъ ѿ бѣ обхриѣло достигналъ бѣ до 200 м. фр.

Въ Англиѣ, ако и да е смѣслителенѣ законъ-тъ отъ 1844 год. за банкѣ-ти, тѣ сѣ много распространены и оказ-вѣтъ голѣми услѣгы на тргвскиѣ-тъ.

Въ Англиѣ съществѣвѣтъ прѣво: Английскій-тъ банкъ въ Лондонѣ, привилегировано частно сѣдрѣжество на акцини, коѣ-то има право да пѣща билети. Капиталъ-тъ мѣ сѣ про-ѣтира до 15 мил. лири стерлинни, нѣ тѣм сѣмми отколѣ е дадена на правителство-то въ невозвратенѣ долгъ, а за да

нма средства да помагá на тръговецъ-тъ разрѣшено мѣ е да пуща билети, нз н това право отъ 1844 год. е много ограничено. Освѣнь това банкъ-тъ приема вноси на сохранение или за текущи сметки възь лихвъ, там сѣмма въ послѣднѣ-то врѣмѣ е надминувала капиталъ-тъ мѣ.

Банкъ-тъ нма 13 контора, а билети пущахти въ обръ-щение на 1855 год. достигахъ до 20 мил. лири.

Освѣнь той-зи банкъ въ Англия въ разни Графства н-мало е повече отъ 170 банкове, устроенъ подъ фирмъ на частни лица н до 60 банка на акции, нз съ неограничено отвѣт-ственно на акціонеръ-ти (Joint-Stock Banks). Освѣнь свои капиталъ н вноси тѣ сѣ нмали пущахти до 7 мил. лири билети.

Въ Шотландиѣ нма до 18 банкове, а съ контора-ти нмз до 380 отдѣленъ съ капиталъ въ 12 мил. лири стерлинъ. Всп-чкы-ты Шотландскы банкове приемахтъ вноси съ лихвъ, н сѣм-ма-та нмз достига до 30 мил. лири, а пущахтъ билети до 4 мил. лири.

Шотландскы-ты банкове прѣдставляхтъ исканіе отъ редъ-тъ на другы-ти банкове, толкъсь разнообразна е тѣхна-та дѣятелность, н толко широко е распространенъ кре-дитъ-тъ отъ тѣхъ, гдѣ-то въ Шотландиѣ едеа ли ще сѣ найде единъ трговецъ, единъ ремесленникъ или единъ земеде-лецъ, кон-то да нѣма сметки съ единъ банкъ или съ неговъ конторъ.

Освѣнь тыѣ банкове въ послѣднѣ-то врѣмѣ подиръ изда-ниѣ-то на законъ-тъ въ 1844 год. въ Шотландиѣ въз-никнахъ банкове за да давахтъ назаемъ подъ залогъ на ак-ции отъ желѣзни пѣтища, нз възь право да пущахтъ билети;

ТЫЕ БАНКОВЕ ИЪМАХЪ ГЕЛЪМЪ УСПѢХЪ И ИЪКОМЪ ОТЪ ТѢХЪ СКО-
ро прѣвратихъ операцин-ти си.

Въ Ирландиѣ существуютъ, отъ 1783 годинъ единъ
принадлежаванъ банкъ съ капиталъ до 3 мнл. лиръ стерлинн,
и 7 дрѣхъ банкове съ много конторъ. Съсз свои-ти капиталы
и безлихвенны вноси обрѣцали сѧ въ 1855 год. суммъ до 6 1/2
мнл. лиръ.

Осѣнь тые банкоче въ Англицѣ има много частны
банкырскы кѣши, кон-то акс и да не пущатъ билети, нъ дрѣ-
жатъ въ широкы размѣры текѣши смѣткы съ трговскы-ти
кѣши и сѧживаватъ трговниѣ-тѣ.

Въ соединеннѣ-тѣ Сѣверсамериканскѣ державѣ нахожда-
мы всѣкакви разряды банкоче и неограничено число никне на
всѣдѣ свободно.

На мѣсто конторъ или отдѣленны на единъ банкъ, тамъ
сѧ устрояютъ независимы банкоче, и всичкы-ты на акцины и
дѣйствуютъ самостоятельно подѣ общи-ти тамошни закони.

И число-то на тые банкоче и тѣхны-ты капиталы, кон-
то сѧ сѧбираютъ съ акцины расте нѣзъмнѣтельно:

		число-то на основный-тѣ		сумма-та на	
		банкоче-ти капиталъ		пущати-ти билети	
на 1 Января	1811 г.	89	52,600,601 долары ¹⁾	28,100,000	дол.
—	1816 -	246	89,822,422	—	69,000,000 -
—	1820 -	308	137,110,614	—	44,863,344 -
—	1830 -	330	145,491,268	—	61,628,898 -
—	1835 -	704	231,250,337	—	103,692,494 -
—	1840 -	901	358,442,692	—	106,963,672 -

¹⁾ Единъ долларъ ѣ равенъ на 5 1/2 фр. около 50 - 52 гр.

	ЧИСЛО-ТО НА	ОСНОВНИЙ-ТЪ	СУММА-ТА НА
	БАНКОВЕ-ТИ	КАПИТАЛЪ	ПУСНАТИ-ТИ БИЛЕТИ
на 1 Января 1845 г.	707	206,045,969 доллари	89,608,741 дол.
— 1850 -	824	217,317,211 —	131,366,526 -
— 1852 -	924	248,803,061 —	150,052,090 -

Спорядъ последни-ти извѣстия число-то на банкове-ти въ Америкѣ достигало в до 1400 а пуснати-ти билети на 1857 годъ достигали до 445 миа. дол.

И така сѣща-та сѣмма, кожд-то сѣ употрѣблявали банкове-ты въ Америкѣ за ползѣ на тръговниж-тѣ и на промышленность-тѣ простирали сѣ в въ последни-ти времена до 100 миа. доллари.

Въ Россіи-тѣ отъ сто години насамъ има банкосе, нъ последни-тѣ отъ тѣхъ въ Коммерческій-тѣ банкъ, основанъ въ 1817 годъ.

По главны-ты банкосе въ Россіи-тѣ сѣ: 1) Замѣный-тѣ банкъ (осн. на 1754 годъ.) 2) Московска-та Сохранна касса, или банкъ на московскій-тѣ воспитательный домъ. 3) С-Петербургскій-тѣ воспитательный домъ и два-та основ. на 1772 г. 4) Банкосе при Прикази-ти на общественно призрѣние до 55 банка 5) Коммерческій-тѣ банкъ въ С-Петербургъ съ 11 контори въ разни градове на Имперіи-тѣ. Освѣнь тые банкосе има оше банкосе въ Финляндіи, въ царство-то Польско, въ Остзейскы-ти губернии.

Всичкы-ты тые банкосе сѣ устроены и сѣ управлѣвѣтъ отъ правителство-то, тѣ имѣтъ право да пущѣтъ билети, кои-то пуща Правителство-то, нъ приемѣтъ лихвенни вноси. Нъ всичкы-ты тые банкосе, освѣнь коммерческій-тѣ не даватъ помощь на тръговниж-тѣ, за това могатъ быхмы и да

НЕ СПОМЕНЕМАЗ ТЪКА ЗА ТѢХЪ, НЪ ГАЛВНО-ТО ИМЪ СХОДСТВО СЪ ТРГОВСКИ-ТИ БАНКОВЕ ВЪ, ГДѢ-ТО ПРИЕМАТЪ ВНОСИ ЛИХВЕННИ; И БЪ ТОВА ОТНОШЕНИЕ МОЖАТЪ ДА СЪ СРАВНИЖАТЪ СЪ ТРГОВСКИ-ТИ, А НАЙ ПАЧЕ СЪ ДЕПОЗИТНИ-ТИ НѢМСКИ БАНКОВЕ.

НА 1836 ГОД. СРЕДСТВА-ТА НА ТЫЕ БАНКОВЕ БЫЛИ СЪ СЛѢДЮЩИ-ТИ :

	СВОЙ КАПИТАЛЪ	ВНОСИ-ДЕПОЗИТИ
ЗЕМЛЯНЫЙ БАНКЪ - -	12,842,364 рѣб. ср. ¹⁾	349,402,644 рѣб. ср.
БАНКОВЕ НА ВЪСПИТА- ТЕЛНИ-ТИ ДОМОВЕ	76,933,565 —	460,721,330 —
БАНКЪ НА ПРИКАЗН-ТИ	13,305,022 —	88,549,391 —
КОММЕРЧЕСКИЙ БАНКЪ	10,358,648 —	216,445,131 —

И СУММА-ТА НА КАПИТАЛН-ТИ НА ВСЯКИ-ТИ БАНКОВЕ ДОСТИ-ГА 11,439,599 рѣблн сребрнн. И ЗАВѢДНО СЪ ВНОСИ-ТИ ТѢХНИ-ТИ СРЕДСТВА СЪ НАДМИНУВАЛИ 1,000,000,000 р. ср. ИЗ ПОДЪЛ-ТА, КОИЖ-ТО ТѢ ДОНАСЯТЪ НА ТРГОВНИЖ-ТѢ НЕ В ГОЛѢМА, ЗАЩО-ТО СЪ УСТРОЕНЫ И СЪ УПРАВЛЯВАТЪ ОТЪ ПРАВИТЕЛСТВО-ТО.

ВЪ ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ТОЙ-АН ОБЗОРЪ НЕ БЫХНИ СЪ УКЛОННИИ ДА СПОМЕНЕМЪ И ДА ГРЪЦКИЙ-ТЪ БАНКЪ, КОИ-ТО СЪЩЕСТВУВА ВЪ А-ТИНЪ ПОДЪ НАЗВАНІЕ *ή Εθνική Τράπεζα*, НЪ НѢМАЛИ ПОДЪ РАЖКА-ТЪ СЪ НИКАКЪ СЪВѢДЕНІИ ДА НЕГОВО-ТО УСТРОЙСТВО И ДА НЕГОВИ-ТИ СРЕДСТВА, НАУЧАВАЛИ СЯ САМО, ЧЕ ТРГОВНИ-ТА ГРЪЦКА НА-ХОЖДА ДОБРЪ ПОДДРЪЖКА ОТЪ ТОВА УСТРОЙСТВО.

---

1) 644 рѣблн сребрна = 6444 карбонери = 4 франка
ОТЪ 20 - 24 гр.

Троанз и Ангелица.

ПРИКАЗЬКА

Приказвана отъ Свѣтливѣ-тъ Зор-
ницѣ на Мснѣ-а-тъ Мѣсецъ

Гочинназ ѿ Вельтманъ

ПРЕБЕЛЪ

Г. ИЗБОРЕНИ

(Снѣжъ отъ Феврѣария Внѣж. 1, страницѣ 106)

Глѣдахъ, смѣтахъ и много стоѣхъ
Прави надъ дѣте-то. Изгледѣте размыслѣте
Дѣте-то спокойно кърма си прѣма,
Тѣхо си заснѣва, нѣсѣнь си нестрѣска,
Свѣжда си съ время, вѣсело си глѣда
И глѣдка свѣтлѣва, - все добри примѣти
Пакъ никакъ не смѣѣте да рѣкѣте чѣ ѿ вѣрабо.
Има единъ старецъ, има-то мѣ Окро,
Пущѣнакъ-магьосникъ, казѣѣте чѣ той знае
Какво ѿ подъ крака-та що е подъ земѣ-тъ
И всичкѣ-ты тайны и какво-то трѣба
За живѣтъ за здравѣ за всакакѣ болѣсть.

Да ли си проводи него да певыкатъ ?
Преводиша хора да повыкатъ Обра-
Тей жибаах самичанъ въ една горѣ глѣтъ
Въ пещерѣ дѣлобѣ, гдѣ-то тамъ ни сазнѣ
Ни сазнѣка зора невниква несвѣтъ.
Въ годинѣ-тъ Свѣро едина пѣть измѣнаах
На сазнѣ на грѣшнѣ да си понагрѣ
За да нестарѣе. Тогазы тей износѣах
За здравы-ты хора хубавы свѣты,
За болны и слабы травницѣ и бѣлы.
И никой незнаахъ какъ си тей прихранахъ.
Ахъ ли нѣщо пѣахъ ли и какво е было :
Кога мѣ давали нѣкогдахъ си нѣщо
Да хапне да пѣне, тей имъ отвѣдалъ :
Ѣйте вѣи и пѣйте, а то азъ си веде
Похапнахъ попѣннахъ. На князевѣ-тъ призовѣ
Отарецъ--атъ прѣвѣрѣа, доиде поклонѣа ;
Надъ люба-тъ правѣ си застоа, поглѣда ;
Сложи си прѣдъ себе прѣжнѣ-патерѣчнѣ,
Огана си рѣцѣ-ты на крѣстѣ и надъ неѣ
Помысли, помахъ съ глабѣ си и рече :
„ Отколь азъ живѣѣхъ на тозѣ свѣтѣ грѣшнѣхъ
Охъ мой вѣкъ многолѣтенъ ѿще два прекарахъ .
Три пѣти самъ дете ставѣахъ и порѣсѣахъ,
Въ третѣй пѣть азъ нынѣ старѣѣхъ бѣлѣхъ
И пѣрвы пѣть виждамъ, то що е прѣдъ мѣне.
За вижданѣ пытай, азъ не самъ го виждаахъ ,
И знаѣхъ ли нѣщо, азъ самъ-си самъ знаѣхъ :
Това ти е, князьо, Божье наказанѣ !
Рѣдалъ ти си чюдѣнъ на дѣшѣ на тѣло

Твѣй-атъ сынъ, да кажехъ право-то, излезъ е
Чисто отъ вѣлахъ воехъ и како-то воехъ
Ще са растѣни тоѣ отъ ѿрко то сазнѣ !

Тѣвъ свѣтнн-ти дѣми ударѣха тѣжко
Найкѣ-тѣ бащѣ-тѣ като громъ въ сѣрдце-то.
Заплакахъ горько Внаѣ и Николѣ :
Горька ны горчица ! чи кажи ни старче ,
Какво нѣй да стѣрнѣмъ, како да направнѣмъ
Сынѣка да избавнѣмъ отъ ѿрко-то сазнѣ ?

— Какъ да са избавѣмъ до гдѣ испорасѣмъ.
До гдѣ недостигнѣ зрѣлѣмъ и пѣленѣмъ възрастѣмъ
И не са нааѣватъ неговн-ти жѣнакѣ
Съ крѣвъ да вѣрѣтъ да кѣпнатъ, до тогѣвъ не трѣба
Свѣтлинѣмъ отъ сазнѣ - свѣтанѣмъ дѣнь да знаѣмъ.

За сыновѣ здравѣе сынъ да са избавѣмъ
Бащинно-то сѣрдце когѣ непѣсѣлъѣмъ ?
Нѣ , забраха здравѣе добрѣ да испѣланѣмъ
Обровѣ-ти дѣми 'Овро што-то рѣче.
Дѣнь на нѣштѣ обрѣштѣмъ : Трѣмѣна пригѣшатѣ
Отъ сѣтрѣнѣмъ зарѣмъ пѣмъ да спѣмъ го гѣждатѣ ,
И настанѣ вѣчеръ, хѣванѣ да са смѣрѣмъ ,
Изѣждатѣ дѣтѣ-то повѣмъ да похѣдатѣ
Да го позѣмѣмъ ; вѣснѣмъ-тѣмъ нѣштѣ съ негѣ ;
Бѣватѣ го съ бѣвачкѣ съ мѣмѣмъ зѣмѣмъ ,
Съ нѣторѣ-атѣ го лѣжатѣ , пѣснѣмъ мѣмъ напѣватѣ
И нѣторѣмъ са лѣжѣ , мѣмѣмъ нѣмъ пѣснѣмъ ,
Нѣспѣмъ догдѣмъ сѣмѣмъ . И растѣмъ дѣтѣ-то
На хѣбѣмъ зѣмѣмъ да са непѣмѣмъ ;

БЪ СЕДМЪ-ТЪ ГОДИНКЪ НЕГОВИ-ТИ ДЖЮНКЪ
СЪ ПОЗАЧЕРЕНХА, ДЕВЪ-ТИ МЪ СТРАНИЧКИ
СЪ ЗЪРНИЦА СЕВЪТНАХА КАТО РАНИИЙ ОБЛАКЪ
СУТРЕНЪ НА НЕБЪЕ-ТО. ХВАНАХА МЪ ДАДКА
ВЪРНИЙ-АТЪ ДУБРАВЕЦА ДА БЛЕВИ ДА ТЪВШИ
МЛАДЫЙ-АТЪ ТРОМНЧА, И ДА ИМЪ ГО ПАЗЕ,
КАКВО-ТО ОКО-ТО, ДЕНА ДА НЕВИЖДА
СВЪТАНИКЪ И СЛАВЦЕ. ПАКЪ ДО НЕГО ВРЕМЪ
БОГЪ ДАДЕ ПРОВОДИ НА КНАЗЪ МОИМИРА
ДРЪГЪ НОВЪ РАДОСТЬ: РОДИМЪСА ШТЕРКА,
ДАЩЕРА ЗА ЧУДО ДА СЪ НЕНАЧЮДИШЪ,
ПАКЪ ХУВОСТЬ НАЛИЦЕ КАТО ХЕРУВИМЧЕ
АНГЕЛЧЕ НЕБЕСНО; НО И ТЪА ТАКЪАВЕ
БЪЛА БЪЛЕНИЧКА БЪЛА КАТО ПАНА
ВЪ ЛИЦЕ-ТО Й НИ КАПЪ КРЪВЕНЧИЦЪ НЪМА
ОБЛАЧНО СИ-НЪШТО СЪШТО КАТО ПРИЗРАКЪ
НОЩА ВЪ ТЕМНИНЪ-ТЪ. ПАКЪ ПЫТАТЪ ЗА ОБРА,
ПАКЪ ПРОВОЖДАТЪ ВЪКАТЪ НА КНАЗОВО ДВОРЬЕ
СТАРЕЦЪ ТЪ ДА ДЪДЕ, ОБРО ПАКЪ ДОХЪДИ,
НАДЪ ЛЮЛКА-ТЪ ПРАВЕ СЪ ЗАСТОМ, ПОГЛЪДА
ПОДПРЪ СЪ ГЪРДЪ-ТЪ СЪ КРЪВЪ ПАТЕРИЧКА,
СЪДНА СЪ РЪЦЪ-ТЪ НАКРЪСТЪ И НАДЪ НЪМЪ
ПОМЪСЛИ, ПОМАХА СЪ ГЛАВЪ СЪ И РЕЧЕ:
„БЪЖЪ НАКАЗАНЫ, НОВЪ ГРЪЖИМЪ ИМА!
НА ТОБА ДЪТЕНЦЕ - ВАШЪ-ТЪ АНГЕЛИЦЪ
СЛАВЦЕ НЕ Ё СТРАШНО; СТРАШЕНЪ Ё ОГЪНЪ-АТЪ,
ДЪТО ВЪ НАСЪ ЖИВЪТО; СТРАШНА Ё ТЪА ИСКРА,
НА СЪРДЦЕ ШТО ПАДА И УПЪЛА ИВЪДА -
ТОЙ ШТЕ ЕЖ ЗАПЪЛИ, ОТЪ НЕГО ШТЕ ПАЛМНЕ,
ГОРИ И ИЗЪЖУНЕ ВАША АНГЕЛИЦА!„

ОЗВЛЕМЕННА ЛѢТОПИСЬ.

Въ послѣднѣхъ-тѣхъ нашихъ книжницѣхъ не ни дозволи мѣсто-то да споменемъ за смѣрть-тѣхъ на пѣдскѣхъ-тѣхъ царицѣхъ въ Парижѣ; въ друго вѣрѣмѣ, никого не бы заинтересовало да знае, гдѣ въ това царство, нѣ сѣга като сѣ пролила толкось чловѣческа крѣвь тамъ, като сѣ срѣща това нѣма вѣбкый день въ вѣстници-ти, мнозина отъ читатели-ти не боднѣхъ сѣ прѣхвѣрили листа-та на географии-ти да да намѣрѣхътѣ нѣщо повече за това царство. Наши-та лѣтописи спередъ свѣща-нигъ-то си нѣде нѣмъ на помощь и брѣга да нѣмъ напомене че прѣдъ нѣмъ двѣ години вѣстници-ти сѣ пазнихъ сѣ извѣстни за това царство, кое-то тогы сѣ погханъ отъ индийскѣхъ-тѣхъ компаниѣхъ¹⁾ И свѣтъ-тѣхъ сѣ бѣ поюднѣхъ, какъ тамъ компаниѣхъ безъ да хвѣрили пѣшкѣхъ можн да прѣведемъ такъо едно бѣширно царство, кое-то въ погѣмѣ отъ много европейскы дръжави. Нѣ дѣло-то е много прѣсто. Инглицы отъ давнѣхъ вѣ пѣхнѣла рѣкѣхъ-тѣхъ си въ това царство, кое-то сѣ управлѣваше отъ инглийскый резидентъ (намѣстникъ), а нѣмаше само за очи единъ царь; И жители-ти отколѣ бѣхъ навѣкинѣли да виждѣтъ че въ земѣхъ-тѣхъ нѣмъ царѣва не царь-тѣхъ нѣмъ, а инглийскый-тѣхъ резидентъ, и като дойде вѣрѣмѣ да сѣ уничтожи и сѣнка-та

---

¹⁾ За Индийскѣхъ-тѣхъ компаниѣхъ вижъ по долѣ:

на мѣстѣ-тѣ власть, компани-та ѣж ѹничтожи. Таѣ по-
литика е прѣта отъ Отъ Индиѣскѣ-тѣ компаниѣ.

Царица-та - на царь-тѣ майка мѣ, бѣ дошла въ Лондрѣ да
са плачи вѣзъ компаниѣ-тѣ и да са молѣ на нарицѣ Вик-
торниѣ да вѣрнѣтъ на сына ѣ царство-то мѣ, нѣ мога-ти ѣ
не са слѣшѣхѣ, и ты отиде въ Парижѣ, и тамѣ остави
кости-ти си. Отъ ланѣ като поченѣ вѣстаниѣ-то въ Индиѣ-
тѣ Іудско-то царство са повѣдѣнѣ и до днѣ още Ингани-
та не може да го ѹсмирѣ. Нѣкон-си мыслѣтъ, че догдѣ Ин-
гани не даде незавѣисѣмостѣ на това царство, вѣстаниѣ-то
мѣчно ще са ѹсмирѣ; не вѣрѣамѣ обаче да даде Ингани та-
кѣхѣ соблазѣнителенѣ примѣръ на другѣ-ти народѣ въ Индиѣ,
кон-то са прѣзѣти съ истѣй-тѣ начинѣ.

Ето любезѣи читатели канѣхѣ интересѣ наѣ Іудско-то
царство, за кое-то тѣка излагамѣ :

Іудско-то царство, опира са съ южни-ти граници до рѣ-
кѣ Гангѣ и са прѣ отъ двѣ рѣкѣ Гопрѣ и Гемти кон-то са
ванѣжѣтъ въ Гангѣ. Има земѣ до 24,900 Инганиѣскѣ четѣрѣ-
титѣ миѣи и е населено съ не по малко отъ 4 миѣ. житѣли.¹⁾
Земѣ-та мѣ е малко пасѣчеѣа, нѣ влажна и плодѣредна ако
и да са много мѣрѣвѣнен. сѣланѣ-ти ѣ, горѣ-ти са пѣзѣи съ
маймѣи и пѣвѣи. Тамѣ обѣириѣа и богѣта страна прѣдѣ да
дойдѣтъ Инганиѣне-ти бѣше сѣѣа (сѣѣѣстѣ) на Великѣй-тѣ
Аголаѣ, кой-то отрѣждаше единѣ намѣстѣникѣ (нанѣѣ, набѣѣѣ) за да
ѣж ѹправѣѣѣѣ. Тыѣ намѣстѣници въ послѣдѣни-ти времѣна вѣхѣ
добѣѣѣ пѣзѣѣѣ незавѣисѣмостѣ, нѣ все още са наричѣхѣ вѣзѣириѣ

---

¹⁾ Риттерѣ (Erdkunde Bd. VI. S. 1144) прѣѣѣа само 21 X.
кѣ. миѣи земѣ и 3 миѣ. житѣли, а наѣ-то извѣѣѣѣѣ е съ-
то ѹ Вилѣсона (Numismat. Chron. 1843 v. V. p. 130.)

и набои на великий-тъ могол. Това сѣ продължаваше още и кога Великий Могол станѣ роез на Остѣ-Индийскѣ-тъ Компаниѣ. На 1719 год. Набои Иудскій - Глаз Единъ Гайдеръ, прочютъ стихотворецъ и съчинитель на единъ отъ най добри-ти Персийскы словари, като позна че властѣ-та мѣ не е по малка отъ властѣ-тъ на владыкѣ-тъ мѣ, рѣшился да обземе себе си независимъ отъ великий-тъ Моголъ, кой-то сѣдѣше подъ Инглийскѣ стражи въ Деган, и прогласи себе си „Падшахъ и Царь на Царѣ-ти.“ Великий-тъ Моголъ сѣ разлюти, а Остѣ-индийскій-тъ Генералъ - Губернаторъ, кой-то знаеше че имѣ-то нищо не значи, дозволи на Набои-тъ да сѣ нарича какъ-то мѣ е драго, само да плаща даване-то си на компаниѣ-тъ. Глаз Гайдеръ заповѣда да отсѣкѣтъ за той-ди случай медали и монети съ высокы титѣли „царь на свой-тъ вѣкъ и вонтель на невѣрни-ти;“ и си измысли и печать на Европейскы образци. На Медаль-тъ бѣхъ написаны персийскы-ты стихове:

” Газѣрѣ сѣль мѣхѣ, бѣкан емри тѣ бадъ

Газарѣ сѣль бѣши тѣ дерх-имани хѣдѣ.

” Хыладо години, шахъ, да сѣ продължи животѣ-тъ .

Хыладо години да просведешъ ты подъ закрыланѣ божне.

Остѣ - Индийска-та компаниѣ и сама мѣ даваше титѣли „величество и го наричаше царь: “His Majesty the king of Oudh.

Основание-то на градъ-тъ Юдъ гден сѣ въ дѣвскы-ти старѣ времена. Той е единъ отъ най вѣтхы-ти градове на свѣтъ-тъ. Той е описанъ въ Рамашиѣ подъ вѣтхо-то название Ино-дѣи; и сѣ описѣла да е най голѣмый-тъ, най хѣбавый-тъ, най богатый-тъ и най честитый-тъ градъ на свѣтъ-тъ. ”Тамъ имѣа изневѣрны часовѣци, мѣжѣ-ты обычѣтъ жени-ти си, жени-ти сѣ цѣломудрени и покори на мѣжѣ-ти си.

СЪДНИ-ТЫ СЪ НЕПОДЪПНЫ, БЕЗПРИСТРАСТНЫ И ПРАВЕСЪДНЫ. . . .”
СѢГА ТОЙ-ЪН ГРАДЪ Е НЕЗНАЧИТЕЛЕНЪ. СТОЛНИНА-ТА ОТЪ КРАЙ-ТЪ
НА XVIII СТОЛѢТИЕ Е ПРѢНЕСЕНА ВЪ ЛЕКНОВЪ (Luknow)
КОЙ-ТО Е СЪЩО ЕДИНЪ ОТЪ НАЙ СТАРИ-ТИ ГРАДОВЕ ВЪ ИНДИИ

ЛЕКНОВЪ ИМА ДО 500,000 ЖИТЕЛИ, ИМА ВЪТРѢ МНОГО ХУБА-
ВИ И ГОЛѢМИ ЗДАНИИ, ПАЛАТИ, ДЖЕМИИ, ВРАТА, ИЗДИГНАТИ ЗА
ДА УТОЛѢТЪ ТЪЩЕСЛАВІЕ-ТО НА НАБОБИ-ТИ. ” ЦАРСКИЙ-ТЪ ПА-
ЛАТЪ Е ГОЛѢМЪ, ИМА ШЕСТЬ ДВОРА: ПРЪВЫЙ-ТЪ Е ЗА КОЛА-ТА СЪ
ВЫСОКИ ВРАТА ИАДЪ КОН-ТО Е ИЗДИГНАТА КЪЛА, ВЪ КОНЪ-ТО
СЪТРЕНА И ВЕЧЕРЬ ИГРАЕ МЪЗЫКА; ВТОРЫЙ-ТЪ ДВОРЪ Е ЗА ЦАРЕ-
ДВОРЦИ-ТИ СЪ ШИДРЪВАНИ И ЧЕШИИ ЗА ДА СЪ ПРОХЛАЖДА ВЪЗДЪХЪ-
ТЪ ВЪ ГОРѢЩІИ ДНИ. ОТЪ ЕДИНЪ-ТЪ СТРАНА НА ТОЙ-ЪН ДВОРЪ
ПРѢХВЪРАНИ СЪ КЕМЕРЫ, КОН-ТО СЪ ПОСЛАНЫ СЪ ЧРЪВЕНО КАДНФЕ,
ПОДЪ КОН-ТО ПОЧИНАТЪ И СПЪТЪ ВЪ ГОРѢЩО ВРѢМЯ. ТЪКА ВЪ-
КОГЫ СЪ ПОДРЪЖА ПРОХЛАДЪ, ЗАЩО-ТО ОТЪ СКРЫТИ МЕРМЕРЕНИ ХЪ-
ВЪЗІИ ПОЛНѢТЪ СЪ РОГОЗКИ ПОСЛАНИ ПОДЪ КЕЛНИИ-ТИ; СПРОТИ
ТОЙ-ЪН ДВОРЪ УСТРОЕНЪ Е НА КЕМЕРИ КЪОСКЪ СЪ ЧЕТЫРЕ ПОЗЛАТЕ-
НИ КЪБЕТА ВЪ КЪТОВЕ-ТИ И ЕДНО КЪБЕ НА СРѢДЪ-ТЪ. ОТЪ
ПРѢДЪ НА ТОВА ЗДАНИЕ ГОЛѢМА ГРАДИНА СЪ ХУБАВО ЦѢѢТЕ СЪ
ЧЕШИИ И ШИДРЪВАНИ, СЪ ПОКРЫТИ ПЪТЕКИ И КЪОСКОВЕ И ЕДИНЪ ДЖЕ-
МИИ СЪ ПОЗЛАТЕНЪ МИНАРЕТЪ. ДО ТОЙ-ЪН ПАЛАТЪ ПРИЛЕПЕНЫ СЪ
ДРЪГЫ ДВА ПАЛАТА ЕДИНЪ ЗА ЦАРЕДВОРЦИ-ТИ А ДРЪГЫЙ ЗА ЦАР-
СКИЙ-ТЪ ХАРЕМЪ, ТѢ СЪ ОТГРАДЕНЫ ЕДИНЪ ОТЪ ДРЪГЫЙ СЪ УЛИ-
ЦИ, ДЕВѢАН СТѢНИ СЪ КЪЛИ И СЪ ГРАДИНИ ПОКРАЙ РѢКЪ-ТЪ. НА
КРОВАН-ТИ СЪ УСТРОЕНИ ГЛАЖЕНИЦИ, ГДѢ-ТО СЪ ПЛОДЪТЪ ХЪ-
ЛИДИ ГЛАЖБЫ СЪ ХУБАВИ ПЕРА. НА ОТГРАДЕНИ ОСОБИ ДВОРОВЕ ДРЪ-
ЖАТЪ ХЪЛАДИ, СЛОНОВЕ, КАМИЛИ, НОСОРОГОВЕ И КОНИ, КОН-ТО
ПРѢМЕНЕНИ СЪ СКЪПИ ПОКРЫВАЛА ПРИДАВАХЪ БЛАГОЗЪХЪ НА ЦАРСКИ-
ТИ ПРОХОДКИ И ДРЪГЫ ЦЕРЕМОНИИ. ИНГЛИЙСКИ-ТЫ РЕЗИДЕНТЫ НЕ
ОСТАВАХЪ ПО ДОЛЪ ВЪ ВЪСТОЧНЪ-ТЪ РОСКЪШЬ; СИМО ЗА ПОСТРОЙ-

нѣ-тѣ на палатѣ-тѣ мѣ разнесохѣ съ 150 хил. лири анганн-скыи.

Пудскыи-ты навобы вѣхѣ чмѣсто доста образованы, учены и поэты, и обычхѣ и чмѣствиннѣ-тѣ роскошь ¹⁾ нѣ отѣ дрѣ-гѣ странѣ вѣхѣ страшныи тираны на поданинни-ти си. Сел-дѣтѣ Ян-баша на Газн Гайдера, за кого-то споменѣхѣмы по горѣ, чѣстрома в вѣх Лекновѣ желѣзныи мѣстѣ на рѣкѣ Гем-ти, а самѣ Гайдерѣ освѣтъ поевнѣ-тѣ и словарь-тѣ, по-строма в самѣ си паряходѣ, прѣвѣи-тѣ, кой-то съ мѣн на Гангѣ, подирѣ смѣрть-тѣ мѣ царство-то в прѣвѣи сынѣ мѣ Насиру вѣдинѣ.

Кой-то иска да познав по на дахѣго какѣ съ живѣан Пудскыи-ты владѣтели може да прочитѣ любопытни-ти запискы, кон-то издаде вѣдинѣ отѣ царедворци-ти Насиру вѣдинѣ си Анганнинѣ ²⁾ Народѣ-тѣ вѣскогы носи при себѣ си сабѣ, пѣшкѣ, ножѣ и щитѣ отѣ выволнѣхѣ кожѣ, и вѣсичкыи-ты, трѣгвѣци ходѣтѣ съ оружѣи, кон-то в вѣскогы готово, за да защитѣ ты вѣ несчастливѣи.

Газн-Гайдерѣ не рачи да остави царство-то на сына си Насиру-вѣдинѣ, кой-то в одѣлженѣ на геронѣмѣ-тѣ на майка-си, кой-то подирѣ смѣрть-тѣ на мажи си вѣхорѣжи вѣсич-

---

¹⁾ Пудска-та книгохранилища има до 10,000 рѣдкыи рѣкописи. Спренгерѣ в издаде каталогѣ на 1854 год. вѣх Кал-кѣтѣ A Catalogue of the arabic, Persian and the Hindostany Manuscripts of the Libraries of the King of Oudh by A. Sprenger I. vol. 645 pp. in 8°.

²⁾ The private Life of an Eastern King. By a member of the household of his late Majesty Nusseer-u-deen, King of Oudh. London 1855.

кы ти жени отъ харемъ-тъ си, и подирь еднѣ кѣмъ нѣ крѣ-
бавѣ битѣхъ прогласи сына си царь. Насиръ-Еддинъ некаше и
той да обиди сына си незаконорожденъ и да го отстрани отъ
наслѣдство. Майка мѹ съ застъпи и за вѣвка си. Вынѣ-тъ
проводи свои-ти сипан-жени да испадѣтъ майкѣ мѹ отъ па-
латъ-тъ, или да ѣхъ запрятъ; ты нѣбади на срѣща имѣ свои-
ти войници отъ харемъ-тъ и бита-та почена до 15 жени бѣ-
хѣ убити. Английскій-тъ резидентъ въспрѣ кровопролитие-то;
даде порѣчителство на майкѣ-тѣ за животѣ-тъ на вѣвка и
и ты съ согласи да испадѣ отъ палатъ-тъ. Нѣ кога съ уда-
ли ты Насиръ-Еддинъ той-часъ обиди сына си незаконорож-
денъ и го отлѣтитъ отъ наслѣдство-то си. Нѣ това не въс-
прѣ едовницѣ-тѣ Гайдерева, подирь смръть-тъ Насиръ-Ед-
динова да провозгласи вѣвка си царь, и за това съ рѣши
да обиколи палатъ-тъ на лѣкавий-тъ резидентъ съ жени-ти
войници, нѣ шибѣхъ съ солдаты отъ Остъ-Индійскѣ-тѣ ком-
паниѣ и освѣбодихѣ кѣшѣ тѣ отъ блокадѣ. А на прѣстолѣ-
тъ Іудскій въскочи съ одинъ отъ Гайдери-ти брати.

Въ правленіе-то на братанца имѣ Насиръ-Еддина тѣ
много тѣглихѣ отъ него, кога мѹ омръзновахѣ ключи-ты,
бой-тъ на вѣрбѣе, смръть-та на подданици-ти мѹ, индѣй-
скѣ-ти штиета и английскѣ-ти вина, той призваваше на о-
бѣдѣ прѣстари-ти си чичевци и гы повесе, догдѣ съ опниѣтъ
сѣблачыше гы голи и гы караше да мѹ играѣтъ съ бандерѣ-
ти или съ бѣреерниѣ-тъ неговѣ, или вѣзоваше едикѣ отъ тѣхѣ,
кой-то имаше дѣзгы мѣстаци съ мѣстаци-ти за столѣ-тъ, и
кога заспи, той пѣскаше подъ столѣ-тъ фишекѣ, старецѣ-тѣ
скачыше уплашенѣ, а мѣстаци-ты мѹ оставахѣ прибрѣзаны на
столѣ-тъ, а братанецѣ-тъ мѹ хаопаше рѣцѣ и умираше стѣ

смѣха. Из тѣхъ напосаждѣныхъ рѣшенихъ са да са избавятъ отъ него и го отровнихъ.

Обаче Нассирз-Баддинъ не е билъ тирани, като Калигѹла, Коммодъ или Неронъ, тѣй е билъ изгаденъ, вѣсточенъ деспотъ и малкъ Гелногавалъ, чловѣкъ, безъ правнаа, магикъ. Нѣкакъ можеше да глѣда равнодушно на неговни-ти прихоти английскій-тъ резидентъ? За да даде конецъ на всичко това Остендиндискъ-та компаниа разсѣди за по добръ да прѣведни то-ва царство съ свои-ти владѣнни, и безъ да хвърли пѹшки прѣвзе го, не сегашно-то въстание въ Индиз-тъ нигдѣ не е толкось упорно, колко-то въ Пѹдско-то кралекство.

Като прочетатъ това кратко изложение за Пѹдско-то царство, читателн-ти ни ще пожелаатъ да научатъ нѣщо и за тѣхъ, ако не всемогѹщъ, а то много могѹщъ компаниа, кои-то прѣвзема цѣли царства и дръжи подъ власть-тъ си до 40 милиона подданици, мы не быхъмы са уклонили да утолнимъ любознателность-тъ на читателн-ти, не като нѣмамы сега [подъ рѣкъ-тъ си неточници, ще са ограничитъ само въ кратцѣ да имъ прикажемъ какъ са е устроила и усилила тѣхъ трговеска компаниа и е придобила дръжавниъ власть.

На 1599 години на нѣколко лондонскы трговци доде намысль да испратѣтъ на вѣсточъ корабн, тѣхъ устроихъ съ дръжество съ малкъ капиталъ до 30,000 лири стерлинн¹⁾ и понскаха да имъ даде правителство-то привилегин, за да

---

¹⁾ Лири стерлинна е нарицателна единица - монета лири нѣма, и ти са брон 20 шилины, а жальница-та английска, вси-то са нарича гиней или 21 шилинъ. Въ Цариградъ и гиней-тъ наричатъ лиръ, не то не е право, защото лира-та е единъ шилинъ по долъ.

не може другий да има тръговниѣ въ Остѣ-Индіѣ и да имъ съ дозволи свободно въ Англіѣ да внасятъ и изнасятъ стѣски. Правительство-то съ пѣрыжъ да вземе това съдрѣжество подъ свое-то вѣнниѣ, и назначи за началникъ едно до-вѣрено лице Сера Е. Мичельборна, не посрѣщѣ съпротивленіе отъ бички-ти членове, кон-то обещѣхъ, че искѣтъ да вѣ-тъ работи-ти си съ тръговци, а не съ благородни. Прѣзъ другѣ-тъ години съдрѣжество-то починѣ свои-ти дѣйстви и испрати нѣколко кораби въ Остѣ-Индіѣ. Англичане-ты съ шихъ въ Индійско-то морѣ въ неблагопріятѣ минуѣ, и вѣхъ должни да вѣзѣтъ въ продолжителнѣ и упорнѣ борбѣ.

Португалци-ты вѣхъ вече укрѣпили власть-та си на о-строви-ти и имахъ тамъ много тръговски къщи. Тѣ вѣхъ придобили цѣли градове и вѣнниѣ-то имъ, можемъ да речемъ, вѣше безгранично. Кораби-ты на съдрѣжество-то доидохъ на Суматрѣ. Въ нови-ти страни тѣ останѣхъ почудени отъ богатство-то, кога тамошни-ты князеѣ ги гоцабѣхъ, бичко подабѣхъ на вѣтѣни блюда, къщи-ти ѣслии съ скѣпи ке-лими, вѣдѣры примѣнены съ безцѣнни камѣни ѣвесѣлабѣхъ съ пѣсни гости-ти. Това побѣди англичани-ти да съ рѣшиѣтъ, было що было, да съ укрѣпѣтъ тамъ, и да тѣрѣтъ ико ос-нованиѣ. Опытнѣ-то имъ око не можѣ да не забѣлѣжѣ, че тѣземци-ты много мразѣтъ Португалци-ти, и тѣ прѣбрѣ-захъ да извѣкѣтъ отъ това полза за себе си. Португал-ци-ты съ показѣхъ въ нѣнѣ достойни посѣдѣватели на свои-ти съотечественници, кон-то съ прочѣхъ съ варбарско-то си осѣжданѣ въ южнѣ-тъ америкѣ. Европейско-то просвѣщеніе имъ слѣжѣше само да намирѣтъ нови средства, съ кон-то по-вече да прѣтѣнѣватъ и да мѣчатъ народѣ-тъ.

Нолко да ѣ любопытна таѣ борба, кон-то Англіѣ трѣбѣ-

баше да удържи съ Португалци, Голландци, Французи, кои-то въ едно време съ него искаха да са укрѣпятъ на Востокъ, но мѣсто-то не ни позволява да са простирамы на далго, за това обръщамы съ къмъ другъ въпросъ, кой-то не е по малко любопытенъ — къмъ вътрѣшни-ти прѣвратности, кои-то въ прѣтърпѣло сѣдѣжство-то въ самъ-тъ Англия. Негово-то сѣществование не е било спокойно, и всѣко право, кое то е придобивало сѣдѣжство-то, придобивало го е за скѣпъ цѣнъ; всѣко едно измѣненне въ вътрѣшно-то управление, отозвѣдало са в н на компаниѣ-тъ.

Отъ пръвн-ти още времена, какъ-то рекохъмы, сѣдѣжство-то получи голѣми привилегии. Немъ самоу бѣ дадено право да трѣбуе съ Индиѣ. Това право естествено трѣбаше да възбуди неудовольствие, и колко-то по мѣно ставаше печалба-та отъ тѣхъ новъ отрасль на трѣговниѣ-тъ, толкова повече са мнѣвахъ желателен да участвоватъ въ него, — и отъ всѣхъ страни са помнѣхъ жалби, че богачи-ты индийски градове были затворены за полза само на нѣкон и други трѣговци. Ты жалби са повтаряхъ всѣкъ година съ по силно налютенне, нъ компаниѣ-та нахуждаше всѣкогы срѣдства да противудѣйствиоува: Отъ — Индийска-та компаниѣ, исто като и всички-ти други такы учрежденны зависѣла е само отъ царскъ-тъ власть, кои-то е имала неограничено право да раздава привилегии и да ги взема назадъ. Парламентъ-тъ не са е смѣшалъ въ ты нѣща. Нъ въ XVII ст. послѣдова измѣненне въ това положение. Известно е какъ скоро поченъ да са усиливъ власть-та на Парламентъ-тъ при пръвн-ти цари отъ Стюартъ-тъ династии, той привръ въ своѣ-тъ власть и трѣговски-ти и промышленни-ти прѣдприятни, ако бѣха колко годѣ смѣсены съ тѣхъ дрѣжавни-ты интереси. Въ са въз-

Качи на прѣстолах-тѣ Карла I това раздѣленіе междѣ цар-
скѣ-тѣ власти и Парламентѣ-тѣ достигна до крайни размѣры;
въ долниж-тѣ палатѣ¹⁾ чуюхъ съ рѣзки гласове противъ моно-
полни-ти, кон-то правителство-то раздаваше щедро. Отъ-
Индійскѣ-та компани развѣтъ той-зи часъ положението си,
и като съ нахуждаше междѣ двѣ противни власти, ти съ рѣ-
ши да призове въ располженіе-то и на едни-тѣ и на други-
тѣ. И подаде на Парламентѣ-тѣ проשבъ, съ коѣ-то проси-
ше да подържи правдини-ти нейни. Изъ парламентѣ-тѣ бѣ рас-
пущенъ прѣди да направи нѣкое рѣшеніе по тѣмъ проשבъ.
Той-ди постѣпихъ на компаниѣ-тѣ разгнѣвъ снано Карла I,
коѣ-то всѣкогѣ закрываше компаниѣ-тѣ, и съ почуди кога
ти съ обхрѣхъ къмъ Парламентѣ-тѣ, гдѣ-то той мислише да и-
ма само врагове. Кралѣ-тѣ още имаше право да располага при-
внлегли-ти и монополни-ти, и той приберѣ за да главѣ компа-
ниѣ-тѣ, намѣри единъ малки прѣдлогъ да ѣ земе привнле-
гли-ти, кон-то ѣ вѣхъ дадени на нѣколко години, и всички-
ти правдини, кон-то ти отдавна имаше вѣхъ прѣддани на
друго едно съдружество, коѣ-то прѣдполагаше да трѣгѣва съ
Индіѣ, и носеше названіе на основатели си "Вѣртенско съ-
дружество." Любопытно е да погледнемъ съ кой начинъ съ из-
вѣрнѣ компани-та отъ това неприятно положеніе и можѣ да
упази всички-ти си интереси. — Още по любопытно е, че ти
всѣкогѣ съ исти-ти срѣдства е дѣйствувала, кога ѣ пости-
гахъ также времена. Като видѣ че ще бѣде мѣчно да съ бо-

---

¹⁾ Въ едни отъ послѣдѣющѣ-ти книжици ще поговоримъ
по на даго за парламентѣ-ти и за палати-ти, въ прѣдста-
вителни-ти дръжавѣ.

легин-ти. Общество-то, коб-то обикаляше Нарла II искаше да живѣе и да се весели. Дворъ-тъ постоянно имаше нѣжда за пари, и Остъ - Индийска-та компаниа изваляче отъ тѣхъ нѣжда голѣми полза, въ годишин-ти нейни сметки, перо-то за секретни (тайни) разнески растѣше отъ години на години повече и надминуваше по нѣкогы 80,000 лири. И не само всички-ти главни лица въ управленне-то, нъ и самыи-тъ царь получаваша въ бѣсѣкъ години отъ директоръ-тъ на компаниа-тъ голѣми сумми. Нъ за това и дѣла-та на компаниа-тъ никогы не бѣхъ напредовали толкось. Привилегии-ти ѿ бѣхъ разширени; компаниа-та получи дозволение да придсѣба въ свое-то владѣние различни страни въ Азия; имала е право, по собствено усмотрѣние, да веде войни съ нехристиянски дръжави, да дръжи войска, да сѣче монети, да отрежда свои чиновници и офицери, и да еведе въ оныи страни свое сѣдено устрѣйство. Компаниа-та отдавна бѣ придобила на индийскый-тъ полуостровъ нѣколко важни пункты; правительство употребаваало е всичко-то си усилне за да разшири тѣхъ владѣния, и кога съ единъ трактатъ придобы отъ Португалиа островъ Бомбей, завчасъ се съгласи да го предаде на компаниа-тъ за известна една сумма. Революция-та на 1688 год. коб-то свали отъ прѣстола-тъ династия-тъ Стюартовъ нанесе страшенъ ударъ на компаниа-тъ. Всичко се измѣни въ схѣтъ-тъ на Вилхелма III, прѣво-то мѣсто дава Биги-ты. Тая партия не скриваше свое-то враждебно расположение къмъ компаниа-тъ, коб-то е была въ тѣсни сношения съ послѣдни-ти Стюартовци, и имъ е давала срѣдства да врѣшатъ свои неправди и беззаконни мѣри. Жилѣмъ чѣ имали възможность да изложимъ всички-ти средства, коб-то е употребавала тая партия въ Парламентъ-тъ за да

унизи и ослаби значението на това прочуто търговско съдружество. Самый-тъ царь Вилхелм III испрва не прѣставляше на това враждебно настроение противъ компаниѣ-тъ, нѣ и той скоро бѣ принуденъ да земе участие ; като бѣше ублаченъ въ тѣжкѣ войнѣ съ Франциѣ, Вилхелмъ имаше краинѣ нѣжда за пари, поиска назаемъ отъ компаниѣ-тъ до 700,000 лири съ лихвъ по 4 %, нѣ компаниѣ-та не мѣ даде, и забчасъ са бѣхъ въ Лондонъ друго търговско съдружество, коѣ-то прѣдложи на правителство-то до 2 милиона лири съ по малкъ лихвъ, само да са отнемѣтъ прибавъгъ-ти отъ компаниѣ-тъ и да са дадатъ немѣ; Правителство-то са съгласи безъ да са замисли, и компаниѣ-та, коѣ-то имаше противъ себе и правителство-то и парламентъ-тъ и тръговци-ти трѣбваше да падне, нѣ можемъ да кажемъ за достовѣрно, че ни единъ отъ нейни-ти членове, въ тѣмъ критическѣ минутѣ, не си нѣгуби присѣствие-то. Ты са приготви на борбѣ, и дѣло-то ѣ прие друго направление, отъ търговскій интересъ, ти стани политическій въпросъ, противници-ты на правителство-то (оппозициѣ-та) прие странѣ-тъ ѣ, всичко-то общество са раздѣли на двѣ партии. Нѣ дѣло-то са свърши, какъ-то нѣколко пѣти са бѣ свършило, двѣ-ти съдружества рѣшихъ да съединиѣтъ капитал-ти си и да са слиѣтъ въ единъ компаниѣ.

Ето главни-ти епохи въ историкъ-тъ на това дръжавно съдружество търговско, коѣ-то днесъ пакъ стои на пръвѣй-тъ планъ въ англійскій-тъ парламентъ.

ПОЛИТИЧЕСКИ ДНЕВНИКЪ.

Въ международнѣ тѣ комисии, коѣ-то бѣ отредена отъ парижскѣ-ти конференци да нареди правила за свободно-то

публичне по дѣлахъ-тъ, въхъ възникналъ нѣкои несогласи, кои-то какъ-то сони, лесно ще съ потхкнатъ. Бельгийскій-тъ вѣстникъ *l'Indépendance* излага единъ окръжнъ постъ на Б. Порть отъ 14 лавары, съ коимъ-то Порть-та признава, че парижскі-ти конференци не само нѣматъ право, нъ още съ дажнѣ да пригваждатъ оныя праблаа, кои-то съ наредени отъ прибрѣжн-ти дръжави за да съ утѣржнѣхъ съгласи ли съ тѣмъ праблаа съ актъ-тъ на Вѣнскій-тъ Конгресъ, кой-то е прнметъ за основанне на свободно-то публичне въ парижскій-тъ трактатъ. Порть-та мисли, че ако бы тѣмъ праблаа да съ съгласи съ трактати-ти международни, кои-то трѣбѣ да съ приложатъ на тойзи въпросъ, то полномочіици-ты, кои-то съ събиратъ въ Парижъ има да ги одобрятъ и прнмѣятъ, какъ-то съ; нъ ако бы да наидатъ, че не съ съгласи съ актъ-тъ на Вѣнскій-тъ конгресъ, то прибрѣжн-ти дръжави съ задължаватъ да направятъ прнмѣни-ти прѣдѣленны. Яко е истина, че тѣмъ поста е одобрена и отъ Вѣнскій-тъ кабинетъ, то тойзи въпросъ може да съ счита сръшенъ. Защо-то ни една отъ дръжави-ти, кои-то съ подписали парижскій-тъ трактатъ, не иска друго нѣщо, освѣнь да съ устронъ тойзи въпросъ съгласно съ Вѣнскій-тъ актъ.

Голштинскій-тъ въпросъ въ Даниѣ-тъ, за кой-то сны позторнан нѣколко пѣти, отъ день на день излага напроѣдъ. Той не е нѣвъ въпросъ въ европейскъ-тъ политикъ, той е възникналъ отъ нѣколко години, и впрочемъ-ти уснаны на централизатори-ти въ Даниѣ да го погасятъ и зачѣпятъ, останали съ до сѣга безплодни. Най важно-то основанне въ тойзи въпросъ е идея-та на народность-тъ. Нѣмцы-ти Вилхелмъ безъ да искатъ да съ отдѣлятъ отъ Даниѣ, на коимъ-то тѣ принадлежатъ, желаютъ да спарятъ колко-то е въ

мужно народниж-тѣмъ си' самостоятельность. Изъ това тѣхно стремление совпада съ общо-то стремление на вѣкх-тѣхъ, въ кой-то едно отъ най-снани-ти начала е народно-то, кое-то възбуди Бельгизъ да сѣмъ отдѣли отъ Голландиѣмъ; кое-то лежи въ основѣмъ-тѣмъ на италинскій-тѣхъ многотруденъ въпросъ, и въ кое-то сѣмъ заключава всички-та сила на онымъ целины, кои-то протекать сѣмъ въ Приднѣпскы-ти Княжества. Изъ това народно начало въ Нѣмскы-ти Княжества прѣво има протѣхъ себе си интересъ-тѣхъ на соединеннѣмъ-тѣхъ дръжавѣмъ Даниѣмъ, кои-то тоже подъ народно-то си начало иска да поскори всички-ти отдѣли народности вътрѣ въ прѣдѣли-ти си, и мало по мало да унищожи тѣхнѣмъ-тѣхъ автономиѣмъ. Скандинавиѣмъ-тѣхъ, кой-то отъ недавно брѣмѣмъ е съхвалитѣхъ конгресъ-тѣхъ Скандинавскій Съвѣръ, придалъ е още повече силѣмъ и энергичнѣмъ на данимарскѣмъ-тѣхъ народностъ; и второ той-ти въпросъ не истича отъ послѣднѣмъ-тѣхъ парижскій конгресъ, коумъ-то Нолданы и Блишко сѣмъ задалѣжени за свое-то избирателно право на Дрѣвни-ти си. Това състоителство показва, че Голштинскій-тѣхъ въпросъ не е можнѣмъ още да сѣмъ възвеси на степень на европейскій въпросъ. Изъ въ положениѣмъ-то на Нѣмскы-ти княжества, кои-то искать да удържижътѣхъ автономиѣмъ-тѣхъ си въ составѣмъ-тѣхъ на Даниѣмъ, има прѣимущество прѣдѣмъ Днѣпскы-ти княжества, заше-то прѣви-ти въ препираниѣмъ-то сѣмъ дръго народно начало имѣжъ на странѣмъ-тѣхъ си цѣлѣмъ еншнѣмъ европейскѣмъ народностъ, отъ кой-то тѣмъ сѣмъ само една малка часть. 1848—49 години показажъ, че Германни-та не е равне-дѣломъ кумъ Голштинскій тѣхъ въпросъ. Възникъ-тѣмъ-то, кое-то сѣмъ прѣви тогы не сѣмъ е прѣкратило и до днесъ. Той-ти въпросъ не е народенъ само въ Голштиннѣмъ, изъ и въ цѣлѣмъ Германнѣмъ и най-прѣви-ти Германскы дръжавѣмъ не можѣжъ да не бо

ПОДДРЪЖИВАТЪ СЪ СВОЕ-ТО СЪЧЮЕСТВНО, КАКВА ДА Ъ ПОЛИТИКА-ТА, КОИ-ТО ТѢ СЛѢДОВАТЪ.

Пруси и Австрия, кои-то сѣ сѣ наван да поддръжатъ нѣмскы-ти интереси на княжества-та въ Дании до сега сѣ сѣ ограничавали само съ дипломатическы нѣты; нѣ като би-дѣхъ, че съ той-зи начинъ не ще да достигнатъ никакъвъ резултатъ, и Дания не наумѣни прѣво-то си рѣшенне, кое-то сѣ поддръжъ отъ народно-то нейно прѣдставителство, то о-ныи дръжави рѣшихъ сѣ да прѣдадатъ това дѣло въ Германскый-тъ сеймъ и съ той-зи начинъ да му дадатъ общегерманско значение. Пруси прѣва направѣ тѣмъ важнѣ стѣпки и прѣдстави за дѣт-ти княжества Шлезвигъ и Голштейнъ, а третье-то княжество Лауенбургъ само подаде жалба въ Сеймъ-тъ. Австрия, кои-то до сега ѡ дѣйствувала въ той-зи въпросъ съгласно съ Прусия прѣбръза да поддръжи прѣставленне-то въ Сеймъ-тъ. И дѣт-ти дръжави прѣдставихъ въ Сеймъ-тъ всичко, що сѣ вършили до сега за тойзи въпросъ, и оставихъ да рѣши съхранение-то какви мѣри трѣба да сѣ приематъ за напредъ-ва да сѣ уварди право-то на Нѣмскы-ти княжества, кои-то принадлежатъ на дръжавный тѣ съставъ на Дания. Нѣма съмнѣние че рѣшенне-то на Сеймъ-тъ ще вѣде съгласно съ желанне-то на дѣт-ти прѣвостепенни Германскы дръжави, и ако сѣ сѣ рѣшили тѣ да прѣнесатъ въ Сеймъ-тъ той-зи въпросъ, то ясно ѡ, че тѣ на всѣкий случай иматъ и гото-во рѣшенне за него, нѣ сеймъ-тъ ѡ единственый-тъ органъ за общъ-тъ воля на сѣединени-ти германскы Правителства, за това и въпросъ-тъ трѣбъва да прѣмине прѣзъ неговн-ти рѣшени; за да приемѣ законнѣ силъ и да има на странъ-тъ, си поне вышегласно на сѣюзъ-тъ. Сеймъ-тъ, споредъ какъ-то му ѡ редъ-тъ въ подобенъ случаи, прѣдаде ѡ това дѣло

на особѣтъ комисіиѣ за да издѣри и прѣдстави свое-то заключеніе въ сзѣраніе-то, и тѣгы Сеймъ-тъ ще направѣ свое-то рѣшеніе, и ще приѣме мѣри исполнителни.

Въ прѣнасане-то на той-зи въпросъ въ Сеймъ-тъ Прѣсиди и Пѣстрии даваѣтъ мѣ общегерманскій интересъ, нѣ правдиво вѣлаѣжи *Journal des Débats* колко-то по исно стака значеніе-то мѣ за цѣлаѣ Германіиѣ, толкосъ по вече остака той общевропейскій въпросъ, и ако Европа не може да потѣпче интереси-ти на Голштейнъ и на Лауенбургъ, то длужна ѣ да забрани и право-то на Даниѣ, на кой-то дръжавиѣ-ты интереси имѣтъ естественнаѣ завранѣ въ цѣлаѣ-тъ Скандинавскѣ партіиѣ, кой-то има на странѣ-тъ си Швециѣ и Нормергиѣ; нѣ до сега това дѣло сѣ нахожда въ дѣбри рѣцѣ. Ни Прѣсиди ни Пѣстрии не дѣйствоваѣтъ неблагоприятно, а догдѣ Скандинавскы-ты органы на Гѣверъ залаѣгаѣтъ да раздѣваѣтъ огнь-тъ, и ѣтверждаваѣтъ, че Даниѣ длужна или да сѣ откаже отъ Голштейна свѣсѣмъ или да мѣ отнѣме и послѣднѣ-тъ сѣнка на неговѣ-тъ самостоятелность, Германскыѣ-тъ Сеймъ прѣспокойно отрѣжда комисіиѣ за да обѣди той-зи въпросъ, а комисіиѣ-та не ще брѣза да прѣдстави заключеніе-то си, въ надѣжда, че Даниѣ ще сѣ възползѣва и ще отѣшпи нѣщо за полза на княжества-та. На послѣдокъ нѣмскы-ты вѣстници поченѣи сѣ да гѣворѣтъ за чуждо посрѣдничество, кое-то Германіи сѣ готовность ще приѣме за да сѣ разрѣши той-зи въпросъ.

По скоро навѣнѣла разрѣшеніе-то на дрѣгый единъ въпросъ въ общевропейскѣ-тъ политикѣ, кой-то има голѣмо сходство съ прѣдхнѣдѣщыѣ-тъ въпросъ, и отъ кого-то зависи си честь-та на Придѣнавскы-ти княжества. Нѣ длужны сѣмѣ да забѣлаѣжимъ че колко-то по вече брѣзѣтъ Дибаны-ты въ

ТЫМЪ КНЯЖЕСТВА ДА СЯ ДАДЪТЪ МНѢНІЕ-ТО, ТОЛКОСЬ ПОБЕЧЕ СЪЩЕСТВЕННЫЙ-ТЪ ГЛАСЪ, ОТЪ КОГО-ТО МОЖЕШЬ ДА СЯ НАДѢЛЪТЪ, ЧЕ ЦЕ СЯ ПОДАРЪЖИТЪ ТѢХНИ-ТИ РѢШЕНИИ ОТЪ ДЕНЬ НА ДЕНЬ ПО СЛАБЪ СТАВА.

ДО СЕГА ТЫМЪ КНЯЖЕСТВА ВСИЧКЪ-ТЪ СЯ НАДѢЖБА ЗА СЪЕДИНЕНИЕ-ТО НАМЪ СПИРАШЬ НА ФРАНЦІЮ. ИЗЪ ФРАНЦУЗСКЫ-ТИ ВѢСТНИЦИ (*Constitutionel, Patrie, Pays*) КОН-ТО СЯ СЧИТАЮТЪ ПОЛУОФИЦІАЛЬНЫ ОРГАНЫ НА ПРАВИТЕЛСТВО-ТО НИКОГДА ПОДОЗРѢНІЕ, ЧЕ ИЗЪ МНѢНІЕ-ТО НА ПРАВИТЕЛСТВО-ТО ВЪ ПОСЛѢДОВАЛО НѢКОЕ ИЗМѢНЕНИЕ ЗА ТОЙЗИ ВЪПРОСЪ. ОБАЧЕ РЕЧЕНЫ-ТЫ ВѢСТНИЦИ ОКАЗЫВАЮТЪ ЧЕ ФРАНЦІЮ, АКО И ДА ЖЕЛАЕ СЪЕДИНЕНИЕ-ТО НЕ СЯ ЗАДЪЛЖИВА ДА ПРИВЕДЕ ВЪ ИСПОЛНЕНИЕ СВОЙ-ТЪ ПРОЕКТЪ ЗА СЪЕДИНЕНИЕ-ТО, ЧТОБЪ ВЪ САМО НЕЙНО-ТО ЛИЧНО МНѢНІЕ И ЖЕЛАНИЕ, ИЗЪ АКО НЕ СЯ УДАДЕ, ТО ТЫ ЦЕ ПРЕДЛОЖИ ДРУГЫЙ ПРОЕКТЪ, КОЙ-ТО МНОГО ВЪ СЪЕДИНЕНІИ СЪ СИСТЕМА-ТЪ, ЗА КОЮ-ТО ТЫ И ДО СЕГА СТОИ. ТАМЪ ПОСКОА ВИДИ СЯ СОЧИ НА АДМИНИСТРАТИВНО-ТО СЪЕДИНЕНИЕ, СЪ КОЮ-ТО ШВЕДЫ И АНГЛІИ ИСКЪЖАЮТЪ ДА СГРАНИЧИТЪ ВСИЧКО-ТО ПРЕОБРАЗОВАНИЕ ВЪ ТЫМЪ КНЯЖЕСТВА, ИЗЪ НИИ ФРАНЦІЮ, НИ ШВЕДЫ, НИ АНГЛІЮ НИ ДІАВЛЫ-ТЫ ВЪ КНЯЖЕСТВА-ТА, НИ КОМИССІИ-ТА НЕ МОГУТЪ ДА ДАДЪТЪ ПОСЛѢДНЕ-ТО РѢШЕНИЕ НА ТОЙЗИ ВЪПРОСЪ, А САМО КОНФЕРЕНЦІИ-ТИ, КОН-ТО СКОРО ЦЕ СЯ СЪБЕРУТЪ ВЪ ПАРИЖЬ ЦЕ ГО РАЗРѢШИТЪ.

ОТЪ ЕВРОПЕЙСКИ-ТИ ДѢЛА ВНИМАНИЕ-ТО ОБЩЕСТВЕННО ЧАСТО СЯ ОВЪРАЩА КЪМЪ ИНДИЙСКИ-ТИ ПРОИСШЕСТВИИ; И ТЕКО РЕЧЬ, ТѢ СЯ СТАВЛЯЮТЪ ЕВРОПЕЙСКИЙ ВЪПРОСЪ; И ОСВѢТЪ ИНТЕРЕСИ-ТЫ АНГЛІЙСКИ, БОРБА-ТА ВЪ ЗА НАПРѢДОВАНИЕ-ТО НА ЕВРОПЕЙСКО-ТО ПРОСВѢЩЕНИЕ; И ЗА ТОБЪ И ВЪ ФРАНЦУЗСКЪ-ТА ЖУРНАЛИСТИКЪ УЧАСТИЕ-ТО КЪМЪ ТОЙЗИ ВЪПРОСЪ НЕ ВЪ ПО МАЛКО, ОТЪ КОЕГО-ТО И ВЪ САМЪ-ТЪ АНГЛІИ. ВЪ СЛѢДУЮЩЪ-ТА КНИЖИЦѢ ЦЕ ПРЕДСТАВЛЯЮТЪ НА ЧИТАТЕЛИ-ТИ НАШИ ПО НА ДЪЛГЕ ИЗЛОЖЕНИЕ-ТО НА

иудинскы-ти събытии, а сега сѧ обръщамы къ мѧ частиж-тѧ посланикѧ, и поченовамы пакъ отъ наше-то отечество; Правителство-то наше прѣсѣдова свои-ти прѣобразовании за благо-то на свои-ти подданиници и не сѧ ограничава само съ еди-ни покрѣхни мѣри, а вниква въ само-то основанне, и въ най-нискѧ-тѧ степень на управленнето. Правителството не само иска да забрани селани-ти отъ грабителство-то на чиновнич-ти и на сами-ти чорбаджии, нъ още имъ дава право да прѣд-ставижтъ на правителство-то жалбѧ противъ злоупотребе-ние-то на чорбаджии-ти и на завити-ти. Ето какво царско ѹложение е издадено за чорбаджиякѧ-тѧ:

Отъ днѣсь 8 Юлиа 1857 год. (1275 Еджир.). Въ Тръ-невскій-тъ сараѧжѧ съ сѹгласие-то на Императорскій-тъ съвѣтъ прѣима сѧ нова ѹредба за чорбаджиякѧ-тѧ въ села-та

Чл. 1. Отъ сега кой да е чорбаджии не може да ѹпра-влява чорбаджиякѧ-тѧ повече отъ едниѧ годиниѧ.

Чл. 2. За да сѧ избере и който пѧтъ чорбаджии-та трѣбѣ да сѧ замини едниѧ годинаѧ безъ да ѹправлява чор-баджиякѧ-тѧ.

Чл. 3. Пѧтнайсѧтъ или двѧйсѧтъ дѧна прѣди да сѧ свърши година-та на чорбаджиякѧ-тѧ мѧ, всѣкой чорбаджии е длѧженъ да приготви смѣткѧ-ти, и да извѣсти народѧ-тѧ за да си избере другъ чорбаджии на мѣсто-то мѧ.

Чл. 4. Бого-то народѧ-тѧ избере за чорбаджии едино-гласно или по вышѣгласно той ще сѧ ѹтвърди въ тѧѧ длѧж-ность, защо-то сѧ признава достоинъ за добѣриг-то на на-родѧ-тѧ. Ще мѧ сѧ заплаща заплатѧ. И като минѣжтъ прѣзъ рѧцѧ-ти мѧ селскы-ти сѧлми, той е длѧженъ да даде писменно обезпечениѧ и да прѣдстави два хороучитеѧ зѧраби,

и тогы ще го забедатъ въ грѣхъ-тъ за да го прѣдставиѣтъ въ меджаншь-тъ, за да го познае за чорбаджы.

Чл. 5. Нога вѣдѣе новыи-тъ чорбаджы ще сѣ избирѣтъ достойни и почетни лица отъ селане-ти за да прѣгладѣтъ смѣтки-ти на послѣдний-тъ чорбаджы. И ако ги найдѣтъ редовни прѣдставиѣтъ на селане-ти, ако ли пакъ найдѣтъ нѣщо нередовно и бесплатно въ тѣхъ, прѣдаватъ ги на меджаншь-тъ за да отреди една комисіиѣ да ги прѣгледа.

Чл. 6. Имало е до сега обычай да сѣ распрашатъ хора по разни мѣста, то за една, то за другъ рабствѣ, и всички-ти тѣхъни разноси въ пѣтѣване-то падахъ ерьѣз народа-тъ на всадѣ, гдѣ-то тѣ заминѣвахъ. Има още и такви лица, кои-то нагнано кѣпѣватъ отъ селане-ти съ долниѣ цѣниѣ житѣ, копринѣ и другы стѣки, и ги препродаватъ подирѣ скѣпо. Отъ сега тыи и другы подобни злоупотревленни сѣ възпрѣщаватъ. Ако бы въ едно село гдѣ-то има заптиета нѣма ханъ, то всѣкий отъ заптиета-та длженъ е да плаща за хранѣ-тъ на стѣпанниѣ-тъ, ѹ кого-то живѣе по единъ грошъ ако е лѣшний, и по 2 гроши ако е конникъ.

Слѣдсвѣтелно ни единъ чорбаджы не може нити да правѣ, нити да ги минѣва на селскѣ смѣткѣ разноси за месмѣри (комисіонери), каква да е работа-та, за кои-то сѣ проведены.

Отъ своиѣ странѣ чорбаджыи-ти всички-ти си разноскиѣ ще ги теглѣтъ сами, защо-то ще земѣтъ заплатѣ и не ще минѣватъ ерьѣз селане-ти никакви разноскиѣ, на кѣдѣ-то и да идѣтъ, нити за хранѣ, нити за конѣ и нити другы подобни. Всѣкий чорбаджы трѣбѣ да сѣ пазѣ да не налага на народа-тъ ангарии безъ заплатѣ и съ долниѣ цѣниѣ. Никой

НЕ МОЖЕ НАСМЛАНО ДА КЪПИ ОТЪ СЕЛАНЕ-ТИ СЪ ДОЛНИЖ ЦѢНЖ ИНТИ КОПРИНЖ ИНТИ ДРУГИ НѢКОИ ПРОИЗВЕДЕНИИ.

Чл. 7. Даванне то за шоргыж-тж и за аскерх-беделз (искупѣанье отъ военнж службж) и най паче за владыч-нинж-тж вх вѣтко едно село е смѣтнжто и извѣстно. Осѣнь тсва даване има да сж расхубри сж общо съгласно едннх сеорх за да сж поддржжтж цркви-ти, училища-та и за заплатж-тж на чорбаджин-ти.

Заплата-та на новн-ти чорбаджин ще сж утврди сж собено расписание. Ако бы нѣкох чорбаджин осѣнь тсва даване налага още и друго даване, то меджанш-тж като мж при-гаѣда смѣткы-ти ще го сжди по законх.

Ако сж случн да съберх нѣкох парн сж подписи, то тые парн ще сж зѣмжтж отъ кой-то е далъ подписх и ще сж вър-натж на народе-тж. Ако е далъ подписи-ти чорбаджин-та, то тей ще сж сжди.

Ако бы сждници-ти, кога разсжджтж нѣщо, взѣмжтж повече отъ колко-то допуца законх-тж ще сж наколадижтж и прѣдадижтж на брѣхсено-то сждище вх Цариградх.

Чл. 8. Вѣтъкх чорбаджин, кой-то налага ангарин или кж-пѣва имотх-тж на селани-ти сж долниж цѣнж ще отговара прѣдъ законх-тж и ще сж сжди и глоби споредъ прѣстѣпле-ние-то си.

Чл. 9. Едннх чорбаджин не може да удържи чорбаджи-лжкх-тж повече отъ еднж годинж, нж ако бы догдѣ сж върши година-та мж сж набѣди за нѣкожх прѣстѣпкж, то ще сж прѣдаде на меджанш-тж, ще сж сжали отъ чорбаджилжкх-тж си и ще сж глоби споредъ законн-ти.

Чл. 10. Кой-то види че едннх чорбаджин, едннх зап-тне и кой да е другхй потѣпкожа тсва удсвернене длжженъ е

той часъ да иде въ градъ-тъ и да прикаже на началникъ-тъ, щото знае че в сторнах лоша. Нъ ако бы нѣкой да навѣдн дръгъго и да прѣдстави азжесивидѣтан, или смразъ или отъ зависть или отъ дръгъ причинъ, той ще са глоси спередъ какъ-то мѣ са стон.

Мы ще са задоволимъ сега съ тѣхъ новинъ, да даде Богъ да са удостонимъ по частичко да съобщаваме такъи новини.

Дръга новина за кой-то вкратцѣ споменахъмы въ послѣднѣ-тъ Книжкѣ е падение то на англійско-то министерство, на лорда Палмерстона, ко-то са бѣ съставило на 7 Февр. 1857 год. подиръ падение-то на министерство-то Лвердинско¹⁾ - Министерството-то Палмерстоново е съществѣвало четири години. Ново-то министерство е съставено отъ слѣдующи-ти лица: Лордъ Дерби пръвъ министръ на мѣсто Лорда Палмерстона. Той е билъ и дръгъй пѣтъ пръвъ министръ прѣди Лвердиново-то министерство. Въ Феврѣаръ на 1854 год. не можн до събере ново министерство и бѣ длъженъ да отстъпн мѣсто-то си на Лорда Палмерстона, кого-то сега смѣнава. Графъ Дерби е глава на Ториискъ-тъ партнѣ и взема на себе си тѣжкѣ длъжность въ сегашны-ти обстоятелства, нъ ще найде олеснение въ добро-то расположение, ко-то показа Франция, и много дръги дръжави.

---

¹⁾ Въ Англия какъ-то и въ много дръги прѣдставители дръжави, всѣко министерство носи имя-то на пръвѣй-тъ министръ, кой-то са нарича и глава на кабинетъ-тъ. Така напр. въ Англия подиръ министерство Лвердиново, въ ко-то пръвѣй-тъ министръ е билъ Лвердинъ, состави са министерство Палмерстоново, а подиръ него каѣзе министерство-то Дерби.

Сиръ-Фредерикъ Тезигеръ, Лордъ Канцлеръ счита ся е-
динъ отъ най добри-ти законсѣдаци въ Англіи.

М. Андраеви Канцлеръ на кассъ-тъ е заемалъ тѣжъ
должность и напредъ въ министерство-то на Графа Дерби.
Има-то мѣ в прочюто въ парламентскы-ти пѣтирни.

Лордъ Малмесбюри министръ на чужестранни ти сноше-
нии, и той посъ должность-тъ, кожд-то е заемалъ и напредъ
въ министерство-то Дерби. Той ся счита единъ отъ дипло-
матъ-ти, кой-то най добръ знае Европа-тъ.

Сиръ Робертъ Пиъ военный министръ — Былъ на про-
чютый-тъ министръ Роберта Пиъ, кой-то е породнахъ въ Ан-
гліи цѣлѣ политическѣ партіи.

Лордъ Салисбери — прѣдсѣдатель въ тайный-тъ Сѣвътъ на
Царицѣ-тъ, знатенъ членъ отъ Горниж-тъ палатѣ.

Г. Вилполь министръ на вътрѣшни-ти дѣла, единъ отъ
способни-ти управители (администратори) въ Англіи.

Лордъ Емленборѣ министръ на индійскы-ти дѣла — Той
е былъ генералъ губернаторъ въ Индиѣ, и знае добръ стра-
на-тъ и войно-го положеніе.

Лордъ Гардинъ министръ на дръжавный-тъ печать
единъ отъ знаменитости-ти въ Горниж-тъ палатѣ.

Лордъ Блintonъ — намѣстникъ въ Ирландіи, единъ отъ
най богати-ти землевладѣлци въ тѣжъ странѣ, прочютъ е съ
свои-ти административни (управители) и экономическы по-
знанимъ.

Сержъ Едваръ-Лейтонъ Бѣлберъ министръ на колонии-ти
прочюлъ ся е съ много сочинении экономическы и историческы;
той е братъ на Генриха Бѣлбера, що е комисаръ на придѣ-
лѣскы-ти Кражества.

Берз Джонз Макинтош пръхъ Лордъ на адмиралтейство-то (морскый министръ).

Лордъ Отлан министръ на тръговикъ-тъ, той е сынъ на Лорда Дерби, и има голѣмы познаниа въ тръговикъ-тъ.

Лордъ Джонз Манерсъ министръ на общественни-ти зданни прочютъ ораторъ и писателъ Економико - политическый.

Ето ново-то министерство, кое-то е повело дѣла-та, съставено отъ известни лица, остана мѣ само да придобие народно-то расположение, кое-то никога не е било на странъ-тъ на торникъ-тъ партия.

Като са промѣни министерство-то въ Англия Парламентъ-тъ отстрани собрание-то си на нѣколко дена за да даде време на ново-то министерство да са приготви. На 17 Февруари (1 Марта) Лордъ Дерби са яви въ горникъ-тъ палатъ и обзиви че новъи кабинетъ ще удържи приятелски-ти отношения съ всичкы-ти дръжави и най паче съ Франция. Той одобри поведение-то на Лорда Палмерстона; и каза че долни-та палата рѣшила да похвали министерство-то не защото е прѣдставило новъ законъ за заговорни-ти, не само защото не било дадо отговоръ на французскы-тъ нотъ.

Ново-то правителство поискало е отъ французскый-тъ кабинетъ обзиснение вързе тѣхъ нотъ, и споредъ отговоръ-тъ, кой-то даде французско-то правителство има да дѣйстви-ва за тоязи въпросъ.

Лордъ Дерби обзиви още че прѣдложение-то за Индия-тъ пакъ ще са възприме, и още прибави, че не са врича да прѣдложи за парламентско прѣобразованне,

Графъ Гранвилъ и Лордъ Кларендонъ забранихъ министерство-то, кое-то падна. По несчастию, каза Лордъ Кларендонъ царевичство-то са преповѣда открито въ Англия.

Правительство-то не можн да скрие това , и като не бѣше
уверено, че ли сѣ приеми отъ палати-ти законъ-тъ за заго-
вори-ти не рачи да даде отговоръ на Франциѣ до гдѣ не
свѣри гласове , и отъ уваженно кѣмъ парламентъ-тъ и за да
не остане посрамненъ прѣдъ Франциѣ, благородный-тъ Лордъ
прочете и една депеша отъ Лорда Насуленъ за да докаже че
французско-то правительство не е било припрѣно за отговоръ-
тъ. Подиръ това палати-ти отсжихъ сѣбрание-то си до $\frac{3}{15}$
Марта.

Во Франциѣ законодателно-то сѣбрание прие законъ-
тъ за общо-то сѣспеченно.

Благодарно-то на графъ Вантонъ отъ сюзни-ти сили Ингло-
французскы сѣ подтверждава отъ посѣдани-ти извѣстия; Кы-
нези-ти слабо сѣ сѣ забранили и губернаторъ-тъ Вантонскый
е уловенъ, и на негово мѣсто сюзни-ты военачалници назна-
чили другъй единаъ Кинезинъ да управява графъ-тъ до гдѣ
сѣ нахожда въ тѣхнѣ власть. Още повтарятъ планъ извѣ-
стие-то че Кынези-ты почивали война съ Росиѣ-тъ, и на-
падили на русскы-ти граници.

Приложенно до Политическый-тъ Дневникъ.

По горѣ упомянухъ за една нота, кою-то бѣ при-
чина та падна Палмерстоново-то министерство, нъ за да не
сѣ прикъса политическо-то изложение не ѣ приложихъ тамъ
а за да утолимъ любопытство-то на наши-ти читатели такъ
вы документы че сѣ прилагаютъ особно и тойзи порядоке че
примемъ и за напредъ :

Ето депеша-та , кою-то Графъ Балаевскый, французскый
министръ на чужестранни-ти дѣла, испрати до французскый-
тъ посланникъ въ Лондръ за да ѣ съобщн на Инглийско-то
правительство :

Парижъ на 20 Јануария

Господине, испытание-то на онова прѣстѹпно послѣдство вѣзъ животъ-тъ на императоръ-тъ слѣдова и скоро ще научимъ резултатъ-тъ неговъ. Нѣ има едно обстоятельство за коѣ-то и отъ сега можемъ да говоримъ безъ да имамъ съмнѣние: Това ново прѣстѹпление, като и напръшни-ти, дамыслено е въ Англия; и Паланорн въ Англия възпримъ намѣрението да убие Императоръ-тъ. Отъ Англия Мезени, Ледрю-Роленъ и Вампанелла испратихъ такви чиници, и това е още живо въ паметъ-тъ. И сегашны-ты злодѣйци свободно си сѣ приготвили тамъ скон-ти даговоръ и скон-ти оръдия и отъ тамъ излѣзоухъ за да извършѣтъ своѣ-то злодѣяние.

Като потвърждаваме тыя события, вѣзвамъ да прибавѣ че Императорско то Правителство е благодарно за искрени-ти чувства противъ това покѹшение, коѣ-то възбуди погнѹшението въ цѣла Англия; Той още има убѣждението че при такви истини доказателства че сѣ употрѣблява на зло гостепримство-то и, Правителство-то и народъ-тъ Английскій проѹмѣхатъ че сме длѣжны да сѣ погрѣжимъ за това.

Никой не цѣни и не почита повече отъ насъ свобода-тъ сѣ коѣ-то Англия дава убѣжище на всички-ти чюжденци жертви на политически страни. Франция всекогда е считала отъ своѣя страна за единъ длѣгъ на чювѣчество-то да не затѣра границъ-ти си ни ба едно почтенно несчастье, и Правителство-то Императорско не сѣ плаче че неговъ-ты противници сѣ нашла убѣжище на Английскѣ-тъ земѣхъ за да живеѣтъ тамъ мирно, ако и да не измѣниѣтъ ни мисли-ти си, ни даже страсти-ти си, подъ закрьлане-то на Английскій-тъ законъ. Нѣ колко разлика има въ стремление-то на демагогически-ти послѣдователи, кон-то сѣ сѣ населенъ въ Англия? То не е въ

че бражда на заблаждени партин, кои-то провбалава въ свободно-
днѣи-тъ и чатъ и въ моти дѣлы. То не е нити работа на
матехици, кои-то искатъ да произведатъ смѣти и небрежи-
ци. То е канѣнисано чѣиство, коѣ-то са пропсѣдѣва откри-
то, като науча, и са приважда въ дѣйствиѣ съ повторни о-
пыти, отъ кои-то най послѣдний-тъ изхулинахъ въ цѣла Европа.
Право-то на свободно-то привѣжище дѣжно ли е да закры-
ла такви дѣла? Гостеприимство може ли да са дава на чѣи-
ци? Законодательство-то английско дѣжно ли е да сѣжи и
да забрана чѣхуни-ти намѣрени и дѣйствиѣ? и може ли то
още да покрыва такви злодѣици? кои-то съ свои-ти прѣ-
стѣпни дѣйствиѣ сами губятъ общо-то право и са дѣлятъ
отъ члвчеството-то.

Нато прѣдлага тѣхъ въпроси на правителство-то на Ней-
но Британско Величество, правителство-то императорско не са-
мо избръшла една дѣжностъ, нъ още непознава желанието
на народъ-тъ, кой-то е слабъ отъ тѣхъ нѣща, и кой-го мы-
сли че нма право да испыта че Англия ще помогне да са из-
бави отъ тойзи страхъ.

Повѣиане-то и злоба-та на тѣхъ прѣстѣпни прѣдпри-
ти възбуждатъ една опасностъ за Франциѣ, кои-то смѣ-
дѣжны да отстранимъ. Правителство-то на Нейно Импера-
торско Величество може да ни помогне въ това, като ни да-
де обезпечениѣ, коѣ-то ни една дръжава не би са отказала да
даде на другъ съседниѣ дръжавѣ, и коѣ-то още повече са на-
дѣемъ отъ една съюзна дръжава.

Отъ пазно чѣвренне въ високо-то благодарѣние на англий-
скый-тъ кабинетъ мы са въздръжали да чѣкаемъ кои да е
мѣрѣ, кои-то прилича да земимъ за да удовлетвори това же-
ланиѣ. Възлагамъ совершенно на Него да оцѣни каква мѣра

О НАЙ СПОСОБНА ЗА ДА СЯ ДОСТИГНЕ СЪЩО-ТО ЖЕЛАНИЕ, И СЯ НАДЪЕМЪ ЧЕ НЕ ЩЕ БЪДЕ ТЩЕТНО НАШИ-ТО ВОЗВАННЕ, КОЕ-ТО ПРАВНИМЪ КЪМЪ НЕГОВА-ТА СОВѢСТЬ И БЛАГОРОДИСТВО.

БЛАГОВОДИТЕ ДА ПРОЧИТЕТЕ ТЪМЪ ДЕПЕШЪ НА ГРАФА КЛАРЕНДОНА И ДА МУ ДАДЕТЕ КОПИЕ.

Б А Л Е К С К Ъ Й.

ТАКЪ ПОТЪ ПОБУДИ АНГЛИЙСКИЙ-ТА КАБИНЕТЪ ДА ПРЕДЛОЖИ КЪ ПАРЛАМЕНТА-ТА НОВЪ ЗАКОНЪ ЗА ЗАГОВОРИ-ТИ, ЛОРДЪ ПАЛМЕРСТОНЪ КАТО ИЗЛОЖИ ПРИЧИНИ-ТИ, КОН-ТО ПОБУЖДАТЪ ПРАВИТЕЛСТВО-ТО ДА ПРИЕМЕ ТЪМЪ МЪРЪ, ПРЕДЛОЖИ И ЗАКОНЪ-ТА КОИ-ТО СЪСТОИ ВЪ СЛѢДУЮЩИ-ТИ 5 ЧЛЕНА :

ЧЛ. 1. ВЪСЪКО ЕДНО ЛИЦЕ, КОЕ-ТО ВЪ СЪЕДИНЕНО-ТО КРАЛѢВСТВО БЕЛИКОБРИТАНИИЪ И ИРЛАНДИИЪ ИЛИ НА ОСТРОВИ-ТИ ДЖЕРСИ, ГЕРСИ, МАДЕРНИ, ГАРКЪ И МАНЪ ЩЕ ПРАВИ ЗАГОВОРЪ СЪ ЕДНО ИЛИ СЪ МНОГО ЛИЦА ВЪ КРАЛѢВСТВО-ТО НА ОСТРОВИ-ТИ ИЛИ ОТЪ ВЪНЪ, СЪ НАМЪРЕНИЕ ДА СЪВЪРШИ УБИЙСТВО ВЪ ЗЕМЕЖ-ТА КЪМЪ-ТО Е ПОДЪ ВЛАСТЪ-ТА НА НЕЙНО БЕЛЧЕСТВО ИЛИ ИЗВЪНЪ ОТЪ НЕИЪ, ЩЕ СЯ НАВЪДИ ДА ИЗМѢНИ И АКО СЯ УЛЪЧИ ВЪ ТАКВО ПРЕСТЪПЛЕНИЕ ЩЕ СЯ ОСЪДИ НА ТЯЖКО РОБСТВО ЗА ЦѢЛЪ ЖИВОТА ИЛИ ЗА ВРѢМЪ НЕ ПО МАЛКО ОТЪ ПЪТЪ ГОДИНИ, ИЛИ ЩЕ СЯ ЗАПРЪ ВЪ ТЪМНИЦЪ И ЩЕ СЯ КАРА ПО ТЯЖКА РАБОТА ИЛИ НѢ, НО НЕ ПОВЕЧЕ ОТЪ ТРИ ГОДИНИ.

ЧЛ. 2. ВЪСЪКО ЛИЦЕ ВЪ СЪЕДИНЕНО-ТО КРАЛѢВСТВО ИЛИ ВЪ РЕЧЕНИ-ТИ ОСТРОВИ ДЖЕРСИ, ГЕРСИ, МАДЕРНИ, ГАРКЪ И МАНЪ, КОЕ-ТО ПОБУЖДА, ПОДКАНА И УГОВАРА ДРУГЪТО ВЪ КРАЛѢВСТВО-ТО ИЛИ ИЗВЪНЪ ДА ИЗВЪРШИ УБИЙСТВО ЩЕ СЯ НАВЪДИ ДА ИЗМѢНИ, И АКО СЯ УЛЪЧИ ВЪ ТАКВО ПРЕСТЪПЛЕНИЕ ЩЕ СЯ ОСЪДИ НА ТЯЖКО РОБСТВО ЗА ЦѢЛЪ ЖИВОТА ИЛИ ЗА ВРѢМЪ НЕ ПО МАЛКО

отъ пѣтъ години. или ще са запре за врьѣмѣ не повече отъ три години.

Чл. 3. Вѣско лица, коѣ-то сѣ навѣди въ нѣмѣнѣ, спорѣхъ постановленнѣ-то на тойзи актѣ, може да са ѹлови и да са накаже, въ коѣ да е мѣсто на царство-то, като да е бѣлихъ направилъ прѣтетѹпаеннѣ-то на това мѣсто, или въ това Графство.

Чл. 4. Во вѣско слѣдственѣ въ коѣ-то спорѣхъ тойзи актѣ са докаже, че ѹбийство-то е било замыслено да са изврѣши въ чуждѣ земѣ, то такво ѹбийство ще са счита като че е изврѣшено въ соединено-то кралѣвство претивъ подданици-ти на Нейно Величество, и ще са сѣди спорѣхъ законн-ти на соединено-то кралѣвство.

Чл. 5. Ирландскій тѣ актѣ на Георга III подѣ названнѣ „актѣ за да са подтверждѣтъ и исправѣтъ законн-ти, кои-то са отнасятъ до заговорн-ти“ са отмѣни.

Тойзи законѣ възбѣди голѣми приприни въ парламентѣ. тѣ и прѣди да подадѣтъ гласове за приеманѣ-то или за отхвърланѣ-то мѣ, парламентѣ-тѣ прѣв сѣ въшгласнѣ отъ 10 часове прѣдложеннѣ-то на Милна Джинсона да похѹли кабинетѣ-тѣ, че не отговорилъ сѣ на французскѣ-тѣ нотѣ; Графѣ Коулей англійскій посланникѣ въ Парижѣ, като научилъ въ какво положеннѣ са нахѹжда министерство-то за да го поддрѣжи испратилъ е однѣ депешѣ до Графа Кларендона, за коѣ-то споменахѹмы въ политическѣй-тѣ дневникѣ и коѣ-то прилагамѣ тѣка за да депѹнаемѣ тойзи въпросѣ, кой-то еѣ причина на министерскѣй-тѣ кризисѣ въ Англицѣ:

Графѣ Коулей до Графа Кларендона. Парижѣ 20 февр.

Г о с п о д а р ю !

Като са научилъ че Палата-та сѣ въшгласнѣ приемѣ

рѣшение да похвали правительство-то на Нейно Величество че не е отговорило на нотъ-тъ, коѣ-то испрати Графъ Валевскій до Графа Персини отъ 20 Января. Азъ мисля чѣ е моя длъжность да напоминъ на Господство Ви, че ако и да не ми бѣ поручено да дамъ прѣвъ отговоръ на французско-то правительство, нъ азъ бѣхъ уполномоченъ отъ Господство Ви, да сообщъ на французско-то правительство чувство-то, намѣреніе-то и желаніе-то на правителство-то на Нейно Величество съ единъ начинъ много похвършенъ, и, както мисля, много по удовлетворителенъ, нежели ако бѣхъ говорѣлъ оффициално.

Всѣ Графъ Валевскій испрати своѣ-тъ депешѣ, раздраженіе-то, че Англия не приема мѣри въ тѣхъ дѣла, които имѣтъ такъва важность за Франція за да са сохранитъ дни-ти на Императоръ-тъ, бѣ твърдѣ голѣмо.

Правъ или криво, нъ всички сѣ на това мнѣние, че всички-ты заговори противъ Императоръ-тъ сѣ сѣ организовали въ Англія, и че английскы-ты закони закрѣпѣтъ заговор-ти.

Всѣко противно увѣреніе отъ правительство-то на Нейно Величество не бы имало никакво дѣйствиѣ и всѣко оффициално забѣлѣжане, коѣ-то быхте направилъ Господство Ви въхъ нотъ-тъ на Графа Валевскій, въ повѣлкахъ и дѣѣ-ти дръжави въ единъ прѣпирниѣ, коѣ-то, спорѣдъ както сѣ сочинъ, бы умножила раздраженіе-то, коѣ-то на вслѣдѣ сѣ бѣ разпространило.

Ако сѣ искали да успокоѣтъ ецѣ-то мнѣние, требваше да сѣ остави да избръши времѣ-то свое-то вѣнчаніе и да сѣ удържи отговоръ-тъ на нотъ-тъ, коѣ-то испрати Графъ Валевскій, догадѣ да покаже парламентъ-тъ ще ли сѣ согласнъ съ правительство-то на Нейно Величество. Нъ що е нужно да

са да видѣмъ, че съ тѣмъ благородниѣмъ мѣрѣ Господство Ви не прѣминѣхте да нѣвѣстите французско-то правителство за положението и важность-та на този въпрос; мѣрѣ-ти на Господство Ви е било още отъ начало-то на това несчастно дѣло мѣрѣ и откровенѣ.

Имѣмъ прѣдъ очи ти си писмо на Господство Ви въ което, като забранише въ изразенни достойни за нѣмъ-то отъ което е писано право-то на свободно-то уѣтѣние, което Великобританни всѣкогѣ е давала на чужденци, съхъ кой да съ странѣ, отъ кой да съ классѣ, въ исто-то вѣрѣмъ твърдѣшно и рѣшително говорите че е невѣзможно да съ отлѣтне това главно-то основание на нашиѣ-тъ конституции (уложение). Господство Ви доказвате колко е недостаточенъ трѣбѣ да бѣде единъ законодателный актъ, за да възврати развратни часѣщи да не съ вѣдѣтъ въ прѣстъпни заговорѣ.

Като вѣрѣмъ, нѣ не съвършенъ органъ на Господство Ви азъ изложихъ ваши-ти чувства и ваши-ти правѣа, и ако быхъ можилъ да призова съндѣтелство-то на Императорѣ-тъ или на Графа Балевикий, уѣтѣренъ съмъ че ни единъ-тъ ни другъ-тъ не ще отхвърлятъ дѣми-ти ми. Не знамъ какъвъ резултатъ ще има послѣдне-то събрание, нѣ що то и да съ случи, азъ съмъ уѣтѣденъ, че на вашиѣ-тъ справедливѣ и благородниѣ мѣрѣ одлжны съмъ, гдѣ-то въ единъ такъвъ критическъ минутѣ, наши-ти отношения съ французско-то правителство не съ развалихъ, и прииствство-то, което за счастье-то и на два-та народа съществѣла не съ умали.- Воуліи.

ТРАГОВСКИИ ДНЕВНИКЪ.

Врътахъмы, врътахъмы листѣе-ти и нищо по небижко не можихъмы да найдемъ за трѣговниѣ-тъ.

Какъ-то сѣ вѣжда и тръговни-та напроѣдова толкось, какво-то и наши-та книжнина, и стоки-ти ако сѣ тръсѣхъ толкось, колко-то и възгарскы-ти книгы и книжници по праву нѣма сѣхъ що да сѣ похвалимъ. Неможемъ обаче да не забѣлѣжимъ едно обстоятельство; монета-та, кой-то прѣди четьре мѣсѣца вѣхъ до толкось рѣдка гдѣ-то единъ отъ найпрѣвн-ти тръговци бѣ америкѣ, кой-то имаше голѣмъ почетъ, не може да найде 300,000 долларъ за нѣкой день и дрѣгъ, ако и да даваше по 1000 долларъ лихъ на день; а сега капиталисты-ты прѣхъ вѣстници-ти канѣхъ въ вѣнго, кой-то има желанне да придобие много пари да земе отъ тѣхъ назаемъ подъ здравъ подписъ или подъ залогъ. Глѣщо какъ-то възгарскы-ты вѣстници канѣхъ свои-ти вспомошествователи да не желѣхъ по нѣколко гроши, а да придобѣхъ безцѣнни сокровища. И ако сѣ продлѣжи той-зи книжебный кризисъ, то и наши-ти книгопечатници ще почнѣхъ да сѣ затварѣхъ, като американскы-ты банкѣ; ако и да е причина-та съвѣмъ протѣвѣположна — американскы-ты банкѣ сѣ затворѣхъ, защо-то твърдѣ много книгы сѣ печатали, а наши-ти книгопечатници сѣ затворѣхъ защо-то нѣма що да печатѣхъ. Дай боже да не сѣ вѣжде това нѣщо. Надѣемъ сѣ че и тръговни-та и наши-та книжнина ще доживѣхъ съгласно, ако си подѣдѣхъ рѣкъ. Какво-то книжнинѣ-тѣ не може да цѣти безъ тръговниѣ-тѣ, така и тръгови-та не може да напроѣдова безъ книжнинѣ-тѣ, ако не вѣрбате прочите книжкѣ-тѣ за кой-то споменѣва нашии-тѣ

КНИЖЕБНЫИ ДНЕВНИКЪ

Должны сѣмы да дадемъ на читатели-ти наши единъ по долгъ отвѣтъ за тѣхъ книгѣ, изъ сега ни вѣрѣма-то ни мѣ-

ето-то не им позволявайтъ, за това отлагамъ за следущата Книжка. Убѣрены сме обаче че тамъ книга и безъ прѣпорученна ще наиде читатели, защото съотѣтствова на потребности-ти на брѣмъ-то: Бѣта заглавие-то и: Трѣговско раководство за трѣгубане, промышленность, мореплаване и трѣговскы дѣлаици. Собственно пакъ за веществъ-то на трѣговниж-тѣ, за състоиниѣ-то на трѣговниж-тѣ на земледѣлане-то и на промышленность-тѣ въ Европѣйскы дръжавы. За дръжавѣ на трѣговскы книги за трѣговскы смѣтки и пр. и пр.

ОБЩИИ ДНЕВНИКЪ

Отъ нѣковъ брѣмъ много смъ говори за едно подморино съединение съ житѣленъ пѣтъ междѣ Англичѣ и Франциѣ; колко да не прилича това на истинѣ обаче той-зи въпросъ е дълбоко издиренъ отъ единъ французскый ученъ инженеръ и планъ-тъ бѣ прѣдставенъ въ Парижъ на всенародно сѣждане.

Ето сега дръгый инженеръ - Карлъ Бойдъ прѣдлага новъ планъ за да съедини Франциѣ съ Англичѣ съ крѣйтъ мостъ; Два-та краа на той-зи мостъ ще бѣдѣтъ единъ около Дѣбре въ Англичѣ-тѣ а дръгый-тъ около Кале въ Франциѣ-тѣ и ще бѣде толко съ високо, гдѣ-то най голѣмы гетини да минѣватъ подъ него. Той-зи мостъ ще смъ опира на стѣлпѣве (кѣли) кой-то ще смъ издигнатъ на дѣно-то на море-то и освѣтъ ъо ще има на връхъ-тъ нмъ фенеры и още ще има чаркъ, кой-то ще прѣдбара гетини-ти съсъ двѣна кога въ брѣмъ-то изглаго.

Всѣма кѣла ще бѣде висока отъ дѣно-то на 300 пѣди. Мостъ-тъ ще бѣде дѣлѣ двѣстѣ мѣли английскы (около 5 $\frac{1}{2}$ сахата) на него ще смъ проведе желѣный пѣтъ, кой-то ще може да смъ прѣминн въ 20 минѣти.

Американскы-ти фламента (амюлюзюци) и салава-та, коѣ-то смъ придобили трѣговци-ти въ онѣжъ странѣ, че смъ убогатаватъ кога испаднатъ, подало е причина на нѣкои вѣстници да смъ припѣсковатъ връзъ свои-ти съотечественници. Ето ъо казва единъ отъ тѣхъ, какъ единъ баща благославлялъ сына си: Сынко рѣквалъ той, рѣшено е, ще идешъ

въ Ньюйоркѣ! И вижъ! Джемсъ вѣзе въ работѣ безъ да нѣмъ
здравѣ нарѣ. а сега направилъ фалиментъ (мюхлюзюнкъ) отъ
150 хылади долларъ! Това е голѣмо нѣщо; не можъ да сѣ
надѣмъ, че нѣ ты ще бѣдешъ толко съ честитѣ, нѣ надѣмъ сѣ,
кога имашъ мало нѣщо почетѣ и искуство Богъ ще тѣ бла-
гослови подиръ нѣкоя годинѣ да хвърлишь топъ-тъ поне съ
50 хылади долларъ!

Въ Парижѣ вѣтъръ-тъ вѣе на дѣла. За всѣкъ пѣтъ
препирнижъ или сѣ пѣшкѣтъ или сѣ сѣкатѣ. Прѣди нѣколко де-
на въ едно извѣдно общество двѣ лица, кон-то заемѣтъ
доста високо мѣсто въ общество-то съ богатства-та си съ-
тажъ сѣ, нѣ нѣ двѣма-та противника сѣ женены имѣтъ дѣ-
ца и на возрастѣ не само зрѣлъ нѣ и прѣзрѣлъ, за това ни
едному не давала рѣжъ нити да сѣ пѣшка, нити да сѣ сѣ-
че а взаимно-то оскорбление трѣбаше да сѣ ѹмѣе. Общи-ти
имѣ прѣтели мыслижъ какъ да ги потѣкмижъ, нищо не бѣ-
ше по лесно отъ това, нѣ единъ отъ тѣхъ трѣбаше да по-
чене, да иска прошкѣ; нѣ кой отъ двѣма-та ще направъ прѣ-
вѣ-тъ стѣпка? оскорбление-то бѣ нѣ отъ двѣ-ти страни
равно, нѣ икоглавно-то тоже; нѣ намѣрижъ нѣ на това леснижъ
за да земе това дѣло край, съ кой-то сѣстанажъ всички-ты
доболны.

Прѣтели-ты имѣ рѣшижъ, всѣкъ отъ тѣхъ сѣ задлѣ-
жава да подпише по една сѣммижъ за сиромаси-ти и кой-то
подпише по мало ще иска прошкѣ отъ противника си.

Г. А. зачѣсѣ хватъ едно перо и написа една хартий-
кѣ боно за 5 хылади фр. Г. Б. отъ другъ страна безъ да
знае колко ще даде А. написа боно за истѣ-тъ сѣммижъ.

Единъ отъ сѣндѣтели-ти, кон-то пристояважъ на тѣмъ
работѣ нѣвѣка Господари никой не полѣчи, оѣ по единъ фи-
шекъ въ пищови-ти поченетѣ отъ ново!

Тоги Г. А. написа боно отъ 10 хыл. фр. а Г. Б. отъ
12 хыл. и така А. бѣ даженъ да иска прошкѣ отъ Б. а сиромаси-ты
ще имѣтъ хѣвѣ.